

**KIRSAL VE KENTSEL ALANLARDAKİ PARKLARDA KULLANICI
MEMNUNİYETİ; GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME ALANI VE
İNÖNÜ PARKI ÖRNEĞİ**

SERİR UZUN

EYLÜL 2005

**KIRSAL VE KENTSEL ALANLARDAKİ PARKLARDA KULLANICI
MEMNUNİYETİ; GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME ALANI VE
İNÖNÜ PARKI ÖRNEĞİ**

SERİR UZUN

**ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALINDA
YÜKSEK LİSANS DERECESESİ İÇİN GEREKLİ ÇALIŞMALARI
YERİNE GETİREREK
ONAYA SUNULAN TEZ**

EYLÜL 2005

ABSTRACT**USER SATISFACTION ON RURAL AND URBAN PARKS;
THE EXAMPLE OF GÖLCÜK RURAL RECREATION AREA AND
İNÖNÜ PARK**

UZUN, Serir

Master of Science, Department of Landscape Architecture

Advisor: Assist. Prof. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU

September 2005, 91 pages

The changes in social and economic conditions causes irregular and intence urbanization increase. As a result of this the places for people are getting lost, decrease and the life standards are getting lower. Because of this the recreation areas which people can rest and breath, become physically and physiologically refreshed are getting more important.

The aim of this study is to define the users, density of users, the activities they attend, the factors of satisfaction and dissatisfaction, the user specialties on this factors and the changes on this factors according to rural and urban recreation areas. On this study Bolu Gölcük Recreation Area was chosen as rural recreation area and Düzce İnönü Parkı chosen as urban recreation area.

250 face to face questionnaires for Gölcük Rural Recreation Area and 250 face to face questionnaires for Düzce İnönü Park were made to find out use satisfaction and dissatisfactions after using these areas. Tukey test and ANOVA analysis had been used to find out the differences between the rural and urban recreational area uses. Also, correlation analysis was done to find out the relation between the user characteristic and user satisfaction and

dissatisfactions factors. The results are shown in charts. According to results, the satisfaction and dissatisfaction factors of rural and urban recreation areas are affected by user characteristics. Also, there are some differences between the satisfaction factors of rural and urban recreation areas.

Key Words: User Satisfaction, Recreation, Bolu Gölçük Rural Recreation Area, Düzce İnönü Parkı.

ÖZET

KIRSAL VE KENTSEL ALANLARDAKİ PARKLARDA KULLANICI MEMNUNİYETİ; GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME ALANI VE İNÖNÜ PARKI ÖRNEĞİ

UZUN, Serir

Y.Lisans, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU

Eylül 2005, 91 Sayfa

Değişen ekonomik ve sosyal koşullar sonucu artan düzensiz ve yoğun kentleşme hareketleri, kentlerde insana dönük mekanların kaybolmasına ve aşırı nüfus artışı toplumsal yaşamın ve kentlerdeki yaşam kalitesinin bozulmasına yol açmaktadır. Bu nedenle insanların nefes alabileceği, ruhsal ve bedensel anlamda dinlenebileceği, kentsel ve kırsal rekreasyon alanları son derece önem kazanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, kırsal rekreasyon alanlarına örnek olarak Bolu Gölcük Ormanıçı Dinlenme Yeri ve kentsel rekreasyon alanlarına örnek olarak Düzce İnönü Parkı' nın kullanıcılarını, kullanıcıların yoğunluklarını, katıldıkları etkinlikleri, beklentilerini, kırsal ve kentsel alan memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerini, bu faktörlere kullanıcı özelliklerinin etkilerini ve bu faktörlerin kırsal ve kentsel rekreasyon alanına göre değişimlerini belirlemektir.

Kullanıcı memnuniyetini belirlemek amacıyla, Bolu Gölcük Ormanıçı Dinlenme Yeri'nde 250 adet ve Düzce İnönü Parkı'nda 250 adet olmak üzere toplam 500 adet anket, yüz yüze görüşme yöntemi ile yapılmıştır. Kullanıcıların alanlardaki kullanımları sonucundaki memnuniyet ve

memnuniyetsizliklerini açıklamak için faktör analizi kullanılmıştır. Belirlenen kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri arasındaki farkları ortaya koymak için Tukey testi kullanılarak ANOVA analizi yapılmıştır. Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri arasındaki farklar için de aynı analizden yararlanılmıştır. Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörleri ile katılımcı özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla korelasyon analizi kullanılmıştır. Sonuçlar çizelgelerle verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerinin, kullanıcı özelliklerinden etkilendiği ve kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri arasında fark olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kullanıcı Memnuniyeti, Rekreasyon, Bolu Gölçük Ormanı Dinlenme Yeri, Düzce İnönü Parkı.

Aileme.....

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım süresince destek ve yardımlarını gördüğüm değerli hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. HALDUN MÜDERRİSOĞLU'na teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Yine çalışmalarım süresince benden yapıcı eleştirilerini, bilgi ve yardımlarını esirgemeyen değerli bölüm başkanım Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM'e teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Ayrıca benden her zaman destek ve yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Yusuf Kenan ELYILDIRIM'a ve çalışmalarım sırasındaki yardımlarından dolayı arkadaşlarım, Ayşe KALAYCI ve Arş. Gör. Özgür YERLİ' ye teşekkür ederim.

Anketlerin uygulanmasında gösterdikleri ilgi ve destekten dolayı öğrenci arkadaşlara teşekkür ederim.

En önemlisi, bugünlere gelmemde büyük emek ve özverisi olan, eğitim sürem boyunca hep yanımda olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ABSTRACT	iii
ÖZET	v
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ÇİZELGE DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Rekreasyon Tanımı.....	2
1.2. Rekreasyon Alanları	4
1.3. Rekreasyon Alanlarının Sınıflandırılması	4
1.3.1. Kırsal alandaki rekreasyon alanları	4
1.3.1.1. Ormaniçi dinlenme yerleri	5
1.3.1.2. Ormaniçi dinlenme yerlerini belirleme kriterleri	7
1.3.1.3. Ormaniçi dinlenme yerlerinin sınıflandırılması	8
1.3.2. Kentsel alanlar ve çevresindeki rekreasyon alanları	9
1.3.2.1. Kent parkları.....	10
1.3.2.2. Kent parklarının işlevleri.....	11
1.3.2.3. Kent parkları planlama ilkeleri.....	15
1.4. Memnuniyet.....	17

1.5. Önceki Çalışmalar	19
1.5.1. Türkiye’de yapılmış olan çalışmalar	19
1.5.2. Yabancı ülkelerde yapılmış olan çalışmalar.....	20
2. MATERYAL VE METOD	24
2.1. Materyal.....	24
2.1.1. Araştırma alanı	25
2.1.1.1. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri	25
2.1.1.2. Düzce İnönü Parkı.....	33
2.2. Metod.....	39
2.2.1. Anket çalışması	40
2.2.2. Anketin işlenmesi	41
2.2.3. Verilerin analizi	42
3. BULGULAR	44
3.1. Kullanıcı Özellikleri ve Genel Memnuniyet Durumu	44
3.2. Kullanıcıların Rekreatif Faaliyetlere Katılım Oranları.....	47
3.3. Kırsal Rekreatif Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi.....	48
3.4. Kentsel Rekreatif Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi	51
3.5. Kırsal Rekreatif Alanı Memnuniyetsizlik Faktörlerinin Belirlenmesi.....	54
3.6. Kentsel Rekreatif Alanı Memnuniyetsizlik Faktörlerinin Belirlenmesi.....	56
3.7. Kırsal Rekreatif Alanı Memnuniyet Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi	59

3.8. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörleri ile Kullanıcı	
Özelliklerinin İlişkisi	60
3.9. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri ile	
Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi	62
3.10. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri ile	
Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi	63
3.11. Alanlara Göre Memnuniyet Farkları	64
3.12. Alanlara Göre Memnuniyetsizlik Farkları	67
4. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	68
KAYNAKLAR.....	80
EKLER	89

ÇİZELGE DİZİNİ

Sayfa No

Çizelge 1. Bir Merkezi Kent Parkındaki Alan Kullanımları İçin	
Ayrılması Gereken En Az Alan Ölçüleri	11
Çizelge 2. Kullanıcı Özellikleri ve Genel Memnuniyet Durumu.....	46
Çizelge 3. Kullanıcıların Rekreatyoneel Faaliyetlere Katılım Oranları.	47
Çizelge 4. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin	
Belirlenmesi.....	50
Çizelge 5. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin	
Belirlenmesi.....	53
Çizelge 6. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik	
Faktörlerinin Belirlenmesi.....	56
Çizelge 7. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik	
Faktörlerinin Belirlenmesi.....	58
Çizelge 8. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörleri ile	
Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi.	60
Çizelge 9. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörleri ile	
Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi.	61
Çizelge 10. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri ile	
Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi	63
Çizelge 11. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik	
Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi	64
Çizelge 12. Alanlara Göre Memnuniyet Farkları	66
Çizelge 13. Alanlara Göre Memnuniyetsizlik Farkları	67

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1. Araştırma Alanlarının Konumu.....	24
Şekil 2. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Göl Çevresindeki Konuk Evinden Bir Görünüm	30
Şekil 3. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Piknik Alanından Bir Görünüm.....	31
Şekil 4. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Göl Çevresi Yürüyüş Yolundan Bir Görünüm.....	32
Şekil 5. Düzce İnönü Parkı'nda Bulunan Kaya Havuzdan Bir Görünüm	37
Şekil 6. Düzce İnönü Parkı'nda Bulunan Camlı Köşk ve Çay Bahçesinden Bir Görünüm	38
Şekil 7. Düzce İnönü Parkı Çocuk Bahçesinden Bir Görünüm	38

1. GİRİŞ

Özellikle sanayi devriminden günümüze değin sürmekte olan teknolojik gelişmeler sanayileşmeyi arttırmış, sanayileşmenin artması ile iş olanakları ve sanayi bölgelerine göçler başlamıştır. Bu göçlerle büyüyen kentler gün geçtikçe kalabalıklaşmış ve başta İstanbul olmak üzere bazı büyük kentlerimizde kentleşme sorunu ortaya çıkmaya başlamıştır.

Kentleşme ülkemizde iç göç nüfusundan kaynaklanmakta ve sadece kentsel nüfusta bir artış olarak değil, aynı zamanda kırsal toplumdan kentsel topluma geçişin bir ifadesi olarak da değerlendirilmektedir.

Göçler ve sanayileşmenin kentlerde meydana getirdiği olumsuz büyüme, fiziksel, sosyal, ekonomik ve psikolojik sorunları da beraberinde getirmiştir. Kentlere olan aşırı göç, nüfus artışı ve buna bağlı olarak meydana gelen çarpık kentleşme, kent halkı üzerinde aşırı bir rahatsızlık ve baskı yaratmıştır (TOPALFAKIOĞLU, 2002).

Yaşam ortamlarının her geçen gün kalabalıklaşmasına neden olan teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırmanın yanısıra monotonluğun ve bunun sonucunda ruhsal ve bedensel yıpranmaların artmasına neden olmaktadır. Bu yıpranmaların giderilmesi ve kişilerin kendilerini yeni güne hazırlamalarını sağlamak amacıyla dinlenme, eğlenme ve yenilenme ihtiyaçlarını karşılamaları için gerekli olan unsurların başında rekreasyon gelmektedir.

Sanayileşme, hızlı nüfus artışı ve kentleşme, kentlerde çok sayıda sosyo-ekonomik sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Artan nüfusun yerleşim ihtiyaçlarını karşılaması için her geçen gün toplumsal kullanıma açık doğal alanlar, kent çevresindeki ormanlar tahrip edilmekte, böylece kentlinin sanayileşme, kentleşme, nüfus artışı ile daha çok artan rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayacağı rekreasyon alanları azalmaktadır (ONAT, 1998).

1.1. Rekreasyon Tanımı

Rekreasyon kelimesi **re** = tekrar ve **creare** = yaratma anlamına gelen iki Latince sözcüğün birleşmesiyle türetilmiştir. Sözlük anlamı bir şeyin yeniden yaratılması ya da yitirilenin yeniden kazanılmasıdır (ÖZKAN, 2001).

Rekreasyonun günümüze kadar gelen çok çeşitli tanımlamaları vardır. Bunun nedeni ise tanımlamaların değişik sosyal yapılara ve görüşlere sahip toplumların rekreasyon anlayışlarını yansıtmalarıdır (AKESEN, 1978).

Günümüzde kabul görmüş rekreasyon tanımlamalarından örnek vermek gerekirse;

Aran (1970)'a göre “rekreasyon günlük yaşamın sıkıcı, disiplinli ve monoton geçen çalışmalarından sonra, insanların sevdiği ve hoşlandığı bir işle uğraşması, yıpranan vücudun yenilenmesi, tazelenmesi ve enerji kazanması ile yeni ve verimli bir çalışma safhası için yapılan hazırlıklardır.”

Arkon ve Gündüz (1976)' e göre “rekreasyon, her yaştaki insanın boş zamanlarını değerlendirmek, fiziksel ve ruhsal gelişme, yenileme sağlamak

amacıyla gerçekleştirdikleri, sosyal yaşamlarıyla ilgili faaliyetler bütünü içerisinde dinlenme ve eğlenme aktivitelerine verilen addır.”

Akesen (1978)’e göre “rekreasyon, bireylerin beğenisi bakımından doyurucu, ruhsal ve bedensel yenileme amacını taşıyan, aynı zamanda bireyin sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik olanakları ile bağımlı boş zaman kullanımlarını içeren eylem ya da eylemlerdir.”

Altan (1986)’a göre “rekreasyon ise, kişinin fiziksel ve psikolojik olarak kendisini tekrar kazanabilmesini sağlayan serbest zaman değerlendirmesidir.”

Gülez (1990)’e göre “rekreasyon, kişilerin günlük yaşamlarında zorunlu olarak kullandıkları zamanların dışında serbest ve boş zamanlarında, yıpranan ruh ve vücutlarını eski zindeliğine kavuşturmak üzere kendi isteği ile yaptığı etkinlik ya da etkinliklerdir.”

Koç ve Şahin (1999)’e göre “rekreasyon, serbest zamanlarda yapılan, insanın kendi isteği ve iç itimi ile oluşan, onu fiziksel ve düşünsel yönden yenilemeyi amaçlayan, toplumsal-ekonomik-kültürel koşul ve olanaklarla bağlantılı olarak sürdürülen etkinliklerin tümüdür.”

Koç ve Şahin (1999)’e göre, rekreasyon gereksinimini geniş ölçüde etkileyen etmenler;

- Kentlerin hızlı büyümesi,
- Yaşam koşullarının değişimi,
- Çalışma saatlerinin azalması,
- Sanayide ihtisaslaşma ve otomatikleşme,

- Çevre sorunları,
- Seyahat kolaylığı,

olarak sıralanmaktadır.

1.2. Rekreasyon Alanları

Rekreasyon alanları rekreasyonel aktivitelerinin gerçekleştirildiği mekanlardır. Kimi rekreasyon alanları bu amaç için planlanıp tasarlanarak hizmet verirken (kent parkları, çocuk oyun alanları, vb.) bir kısmı da mevcut nitelikleriyle rekreasyonel aktivitelerin gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır (ormanlar, deniz kıyıları, vb.). Rekreasyon alanları, planlama ve tasarım çalışmaları ürünü olarak ortaya çıkabilmektedir (ÖZKAN, 2001).

1.3. Rekreasyon Alanlarının Sınıflandırılması

Rekreasyon alanları bulundukları yöreye ve yerleşim alanları ile olan ilişkilerine göre iki ana grup altında toplanabilirler:

- 1) Kırsal alanlardaki rekreasyon alanları
- 2) Kentsel alanlar ve çevresindeki rekreasyon alanları (UZUN, 1987).

1.3.1. Kırsal alandaki rekreasyon alanları

Kırsal alanlarda, yerleşim alanlarından oldukça uzakta başka bölge ya da ülkelerden gelen ziyaretçilerin de yararlanabilecekleri rekreasyonel

alanlardır. Özellikle uzun tatil günlerinin geçirilebildiği bu alanlara tatil köyleri, mokamp, kampingler, milli parklar, ormanlar, ormaniçi dinlenme yerleri, mesireler, kış ve dağ spor alanları örnek olarak verilebilir (UZUN, 1987).

Özkan (2001) kırsal rekreasyon alanlarının genel özelliklerini 6 maddede sıralamaktadır;

- Yerleşim alanlarının dışında yer alırlar,
- Fiziksel tesislerin ağırlığı fazla değildir,
- Herkesin kullanımına açık olan alanlardır,
- Genellikle hafta sonlarında ya da tatillerde kullanılırlar,
- Yıl içinde kullanım dönemleri meteorolojik olaylara bağlıdır,
- Yer seçiminde doğal ya da kültürel ayrıcalıklı nitelikler öne

çıkılmaktadır.

Türkiye’de kırsal rekreasyona kaynak teşkil eden alanlardan biri ormaniçi dinlenme yerleridir. Bu çalışmada kırsal rekreasyon alanına örnek alan olarak seçilen Bolu Gölcük Ormaniçi Dinlenme Yeri bu sınıflandırma içerisinde yer almaktadır.

1.3.1.1. Ormaniçi dinlenme yerleri

Ormaniçi dinlenme yerleri, insanların gittikçe artan açık hava rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamak, ormanda kontrolsüz bir şekilde ve gelişigüzel olarak yapılan piknik ve kamp kullanımını engellemek ve böylece orman-kullanıcı ilişkisini olumlu yönde geliştirmek amacıyla çeşitli rekreasyon

faaliyetlerine uygun orman alanlarının gerekli hizmet ve tesislerle donatılarak, koruma-kullanım dengesi içinde iç ve dış turizmin gelişmesini sağlamak amacıyla oluşturulan alanlardır (MPGM, 1998).

Genel olarak ormaniçi dinlenme yerlerinin işlevleri;

- Ormaniçi dinlenme yerleri insan ve toplum sağlığı açısından koruma sağlarlar.
- Kent zonlarının birbirinden ayrılması, birbirlerine bağlanması ve kentin istenmeyen yönde genişlemesinin önlenmesi bakımlarından bağlayıcı ve ayırıcıdır.
- İnsanların boş vakitlerini değerlendirmeleri açısından değerlidirler.
- Kente karakter verme, mimari yapıların değerini artırma ve onları insan ölçeğine yaklaştırma işlevlerine sahiptirler (YÜCEL, 1998).

Ülkemizde, ormaniçi dinlenme kavramı ilk kez 1956 yılında mesire yerleri olarak tanımlanmıştır. 1983 yılında ise, 2896 sayılı yasa ile değişik 6831 sayılı yasanın 25. maddesine göre orman ve orman rejimi içine giren alanların ormaniçi dinlenme alanı olarak ayrılabilceği hükme bağlanmıştır.

Bu alanlar mülkiyet yönünden ise üç gruba ayrılmaktadırlar. Bunlar;

- Kamu mülkiyetine ait alanlar,
- Yerel yönetimlere ait alanlar,
- Özel mülkiyete ait alanlardır.

Ormaniçi dinlenme yerlerinin yasal dayanağını 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 25. maddesi ile 3800 sayılı kanunun 2. ve 11. maddeleri oluşturmaktadır. Bununla beraber, Milli Parklar Yönetmeliği ile Devlet Orman

İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliğinin 1. maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmelik bu çalışmaların esaslarını belirtmektedir (KUVAN, 1997).

1.3.1.2. Ormaniçi dinlenme yerlerini belirleme kriterleri

Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü ormaniçi dinlenme yerlerinin seçilmesinde bazı kriterler dikkate almaktadır. Bunlar;

- Doğal çevrenin rekreasyonel kullanım potansiyeli bulunmalıdır.
- Değişik rekreasyonel etkinliklere olanak verebilecek doğal kaynaklara sahip olmalı ve bu etkinlikler için yeterli büyüklükte alana sahip olmalıdır.
- Alan içinde veya dışında planlamayı ve kullanımları etkileyecek orman rejiminde olmayan alanlar yer almamalıdır.
- Doğal çevrenin topoğrafik yapısı, rekreasyonel kullanımlara uygun olmalıdır. Sabit tesislerin yapılabilmesi için arazi eğiminin uygun olması gerekmektedir.
- Ana ulaşım yollarının ve yerleşim merkezlerinin yakınında bulunmalıdır.
- Getirilmek istenilen rekreasyonel etkinliklere, yörenin iklim yapısı uygun olmalıdır.
- Yol, su, elektrik gibi alt yapı olanaklarına sahip olmalı ve bu tesisleri ekonomik, idari, yasal ve topoğrafik yapı yönünden kolaylıkla getirilebileceği bir konumda yer almalıdır.

- Yakın çevrede rekreasyonel etkinliği arttırabilecek olanaklar bulunmalıdır. Bu alanlarda kullanma ve içme suyu ile birlikte gölge unsuru da yer almalıdır.

- Yakın çevrede yaşayan halkın sosyo-ekonomik yapısı rekreasyon talebi yaratacak seviyede olmalıdır.

- Saha üzerinde başka kurum ve kuruluşlarca veya özel ve tüzel kişilerce rekreasyonu engelleyici herhangi bir kararın bulunmaması gerekmektedir (MPGM, 1998).

1.3.1.3. Ormaniçi dinlenme yerlerinin sınıflandırılması

Ormaniçi dinlenme yerleri, içerdikleri kaynak değerleri, ziyaretçi potansiyelleri ve kullanım amaçlarına göre üç grupta (A,B,C Tipleri) sınıflandırılmaktadır (DPT, 2001).

A Tipi: Yüksek kaynak ve ziyaretçi potansiyeline sahip alanlardır. Günübirlik kullanım olanağı yanısıra piknik, çadırli kamp, karavan ve bungalov gibi sabit geceleme olanağı da bulunan alanlardır (DPT, 2001).

Ülkemizde 86 adet A tipi ormaniçi dinlenme yeri bulunmaktadır (MPGM, 2003).

B Tipi: Kent merkezlerinin yakın çevresinde düzenlenen, yüksek ziyaretçi potansiyeli bulunan ve günübirlik olarak kullanım olanağına sahip olan alanlardır (DPT, 2001).

Ülkemizde 197 adet B tipi ormaniçi dinlenme yeri bulunmaktadır. Bu alanlar kaynak değeri ve potansiyeli açısından oldukça önemli olup, sadece günübirlik kullanıma açılmıştır (MPGM, 2003).

C Tipi: Kaynak değeri ve ziyaretçi potansiyeli oldukça sınırlı olan, mahalli ihtiyaçları karşılamak için tesis edilen ve günübirlik piknik olanağı veren alanlardır (DPT, 2001).

1.3.2. Kentsel alanlar ve çevresindeki rekreasyon alanları

Kentsel alanlar ve çevresindeki rekreasyon alanları, konut çevrelerinde fazla zaman ve zahmete gerek duyulmadan ulaşılabilen rekreasyon alanlarıdır. Çalışma dışı zamanlarda kısa süreli olarak yapılan rekreasyonel aktiviteler için uygundur. Bunun yanısıra okul öncesi çocuklar ve yaşlılar için gün boyu yararlanmaya olanak sağlarlar (UZUN, 1987).

Özkan (2001)'a göre kentsel rekreasyon alanının genel özellikleri;

- Yerleşim alanları içinde yer alırlar,
- Fiziksel tesislerin ağırlığı fazladır,
- Herkesin kullanımına açık genel nitelikli olabildikleri gibi şahıslara

mahsus özel alanla da olabilirler. Ayrıca toplumun bir grubuna da hizmet verebilirler,

- Gün içinde sınırlı sürelerde kullanılırlar,
- Yıl boyunca her zaman yoğun olarak kullanılırlar,

- Yer seçiminde doğal ya da kültürel ayrıcalıklı nitelik şart değildir şeklinde sıralanmaktadır.

Tezde ikinci örnek alan olarak seçilen Düzce İnönü Park'ından daha büyük bir park bulunmaması nedeniyle, kentsel rekreasyon alanları içerisinde kent parkı olarak adlandırılabilen tek parktır.

1.3.2.1. Kent parkları

Çeşitli fonksiyonlardan oluşmuş kent dokuları (konut, endüstri, ticaret, eğitim, vb.) arasında parklar, en önemli kentsel dinlenme ve eğlenmeye olanak sağlayan kentsel rekreasyon alanlarıdır (UZUN, 1987).

Kent parkları kentsel yerleşimler içinde genellikle merkezi olarak konumlanan, görsel olarak kentin bir parçası olan ve kent insanına fazla yol kat etmeden kentin gürültü ve karmaşasından kaçabilme olanağı sağlayan, aynı zamanda; insanların yürüyüş, koşu, dış mekânda oturma, piknik yapma, oyun oynama, vb. bireysel ya da grup eylemlerine olanak sağlayan alanlardır (OĞUZ, 1998).

Kent parkları çoğunlukla kent büyüklüğüne bağlı olarak bir ya da birkaç tane olabilirler. Merkezi kent parkları, içinde önemli ve büyük ölçekli üniteleri bulundurlar. Bunların başlıcaları: Yüzme havuzları, tenis kortları, futbol-basketbol-voleybol sahaları, piknik alanları, açık hava sergi ve tiyatro amfileri, müzik pavyonları, yaya gezinti alanları, paten alanları, bisiklet yolu, oturma yerleri ve teraslar, çay bahçeleri, restoranlar, çocuk oyun alanları, çeşitli rekreasyonel etkinliklere olanak veren geniş su yüzeyi, tepeler, ağaçlık

alanlar, geniş çim yüzeyler, kapalı sergi ve satış birimleridir. Ayrıca teknik ve idari hizmet üniteleri ile büfe, tuvalet, otoparklar, banklar, çeşmeler, heykel ve plastik elemanlar, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, bitki kapları gibi donatı elemanları da kent parklarının vazgeçilmez tamamlayıcı parçalarıdır (ÖZKAN, 2001).

Bir merkezi kent parkında yukarıda sayılan fonksiyonlar için, en az ölçüdeki alan tahsisleri ise Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. Bir Merkezi Kent Parkındaki Alan Kullanımları İçin Ayrılması

Gereken En Az Alan Ölçüleri (UZUN, 1987).

Alan Kullanım Çeşidi	Gerekli En Az Alan Ölçüsü (da)
Çocuk Bahçesi (0–6 yaş)	1,0
Çocuk Bahçesi (6–12 yaş)	2,0
Spor Alanları	38,0
Sert Yüzeyli Oyun Alanları	6,0
Piknik Alanları	10,0
Serbest Oyun Alanları	8,0
Yüzme Havuzları	2,2
Doğal Alanlar	10,0
Yapı Alanları	5,0
Sergi ve Gösteri Alanları	10,8
Teraslar ve Dinlenme Alanları	10,0
Su Yüzeyleri	8,0
Otoparklar	5,0
Bitkilendirme Alanları	20,0
Toplam Alan	136,0

1.3.2.2. Kent parklarının işlevleri

Parklar evrimleri süresince hep önemli alanlar olmuşlardır. Değişen yaşam koşulları içinde farklı boş zaman ve rekreasyon alışkanlıkları edinilmiştir. Spor merkezleri, alış veriş merkezleri, kafe ve restoranlar oldukça

çok sayıda insanı çekebilmektedir. Ancak insanlar bulundukları sosyo-ekonomik ve kültürel çevrenin olanakları, yöneltmeleri çerçevesinde seçimlerini yapmaktadırlar. Bu nedenle bütün dünyada parkların kullanımı ve dolayısı ile işlevleri ne olmalıdır sorusu halen çok sayıda insanı ilgilendirmektedir (OĞUZ, 1998).

Parkların temel işlevi, kullanıcılarını hoşnut etmektir. Bu yüzden iyi yönetilen parklar başka hiçbir şeyin sağlayamayacağı hizmetleri sağlamaktadırlar. Parkların uzun yıllar hizmet verebilme ve fazla sayıda insan tarafından kullanılabilme gibi eşsiz özellikleri bulunmaktadır. Orta büyüklükteki (örneğin 20 ha) bir parkın bile kapasitesi geniş bir boş zaman merkezinden 100 kat fazladır (OĞUZ, 1998).

Kent parkları, bulundukları kente rekreasyonel, ekolojik ve arazi organizasyonu işlevleriyle birçok yarar sağlarlar (NASUH 1993; OĞUZ 1998):

- Rekreasyonel amaçlar için organize edilmiş dış mekânı oluştururlar. İnsanların aktif ve pasif rekreasyonları için bütün olanakları hazırlarlar.
- Kent parkları, toplumla ilişki sağlarlar. Sosyal ilişkilerin kurulmasında önemli rol oynarlar. Parklar varlıklarıyla psikolojik rahatlamaya olanak verirler. İnsanlar kendi isteklerini yerine getirerek, ruh sağlıklarının tazelenmesine ve gelişmesine yardımcı olurlar.
- Kent parkları, doğa ile ilişki kurmayı sağlarlar. İnsanlara, kentlerde yitirilen bitki ve hayvan dünyası ile ilişki kurmalarını sağlayan parklar özellikle bitkilerin büyüme süreçlerinin gözlemlendiği yerlerdir.
- Kent parkları, koruma alanları olarak görev yaparlar. Kuşlar, böcekler ve kentlerdeki diğer yaban yaşamının korunması ve geliştirilmesi için

çok önemli habitatlardır. İnsanların, kentlerde yitirilen hayvan dünyası ile ilişki kurmalarına yardımcı olurlar.

- Kent parkları, kent ekolojisi üzerine olumlu etki yaparlar. Kent iklimini, su döngüsünü düzenleyip, kente ışık ve hava sağlarlar. Atmosferdeki zararlı gazları ve tozu önleyip, gürültüyü absorbe ederler.

- Kent parkları, bir kente mikroklimatik özellik kazandırır. Yeşil kuşaklar, parklar ve ağaçlar doğal filtre olarak kente mikroklimatik özellikler kazandırır.

- Kent parkları, kentler ve organik sistem arasında ilgi kurarlar. Bir yandan kentlerin monoton, geometrik yapılarının kuruluşunu hafifletirken öte yandan da kentin yapı kitlelerinin yumuşak bir görünüm kazanmasında, bu kitlelerin birbirine organik düzen içinde bağlanmasında önemli görevler üstlenirler.

- Kent parkları, kent içindeki bir insanla çevresi arasında ölçü yönünden denge kurarlar. Yapı ile yakın çevresindeki açık alanın ortaklaşa yarattığı anıtsal yapı gruplarının insan üstündeki baskısını hafifleterek mekanları insan boyutuna taşırlar.

- Kent parkları, bir kente estetik yönden hizmet ederler. Özellikle içindeki ağaçların hacimli yeşillikleriyle kentin kuruluşunu gideren ona canlılık veren ve mevsimlere bağlı renk özellikleri ile onlara bir estetik varlık kazandıran alanlardır.

- Kent parkları bulundukları yerleşim alanının fiziksel yönden dengesini kurarlar. Kentlerin strüktürüne, önemli oranda katkıda bulunarak

konaklama, ticaret ve endüstri karakterleri yönünden uyumsuzluk gösteren farklı alanlar arasında tampon görevini görürler.

- Kent parkları, geçici arazi yönetimini gerçekleştirirler. Kullanılmayan ve geliştirilmeyi bekleyen alanların yönetimi için oluşturulan geçici parklar, arazi yönetimi yönünden iyi bir çözümdür.

- Kent parkları, sağlık yönünden katkıda bulunurlar. Parklar, kentleri daha sağlıklı yerler haline getirerek yaşayanların daha sağlıklı olmalarını sağlarlar.

- Kent parkları, eğitime olanak verirler. Parklar okul çağı çocukları ve yetişkinlerin eğitimi için, kaynak oluştururlar. İyi tasarlanan parklar, tarih, kültür, botanik ve yaban yaşamı yönünden ilgi çekicidirler. Ekolojik eğitimin gerçekleştirilme alanlarıdır.

- Kent parkları, sanatsal etkinliklere mekân oluştururlar. Parklar sanatı iletirmek için açık hava tiyatrosu, dans gösterisi, konserler, heykel sergileri, vb. olağanüstü olanaklar sunarlar.

- Kent parkları, motorlu taşıt trafiğinden uzakta güvenli çocuk oyun alanları sunarlar.

- Bulundukları çevreye finansal açıdan faydada bulunurlar. İyi planlanan ve yönetilen kent parkları bir alanın ekonomik yaşantısını canlandırır.

- Kent parkları, turizm ve kültürel tanıtım yönünden de kente katkıda bulunurlar.

1.3.2.3. Kent parkları planlama ilkeleri

Kent parklarının kentsel rekreasyon alanları içinde önemli fonksiyonları bulunmaktadır. Bu parkların planlanması, uygulanması ve sürekliliğinin sağlanmasında ortaya çıkan ilkelerin dikkate alınması gerekmektedir (NASUH 1993). Bu ilkeler;

- Kent parkları, fonksiyon gereği rekreasyonel bir kaynak olmaları yanında, en yararlı düzeyde ve ihtiyaçlarla uyumlu olarak kullanılabilir şekilde tasarlanmalıdır. Çünkü yeterli şekilde kullanılamayan bir kaynak, bir potansiyel ve değer arz edemez.
- Kent parkları kültürü ve değerleri yansıtmalıdır.
- Kent parkları yakın çevrede yaşayanlara hizmet edeceği için yakın çevre insanının sosyo-ekonomik yapısı ve istekleri bilinmelidir.
- Kullanıcıları, birleştirici ve kaynaştırıcı özellikleri ile birlikte her yaş ve kültür grubuna hizmet verebilecek üniteleri bulunmalıdır.
- Kentin diğer açık ve yeşil alan sistemi içinde bir bütünlük yaratmalıdır.
- Kent yeşil alan sistemi için bir bütünlüğün sağlanması amaçları içinde, kendine özgü bir plan bütünlüğünde tasarlanmalıdır. Kent parkı içinde ilişkiler ve aktiviteler, arazi, plan ve tasarım bütünlüğünü birlikte göstermelidir.
- Topoğrafik özellikler ve fiziksel yapı, çevre ile ilişkili olarak tasarlanmalı, güzel görünüm ve doğa harikaları korunmalıdır.
- Yöresel iklim özellikleri ve yön durumu, plan karakterini doğrudan etkileyici olması nedeniyle tasarım açık ve net olarak belirli amaçlara yönelmiş

olmalıdır. Bu amaçlar için, iklim karakterini olumlu yönde geliştirici plan yapısı düşünülmelidir.

- Kent parkı alan seçimi, çevre yapı yoğunluğu ile ilişkili olduğu kadar doğal kaynakların ve topoğrafik yapı özelliklerinin değerlendirilmesiyle de ilgili sayılmalıdır. İklim verileri ve diğer çevre faktörleri planlamada kriter olabildiği gibi, alan plastiği ve form çalışmaları çevre standardını yükseltici ve fonksiyonel işlevler üstlenebilir nitelik taşımaktadır. Özellikle fonksiyonlararası ilişkileri kuran bir dizi ilgi çekici mekânların geliştirilmesi, park planlamada önemli plan ilkeleri olarak kabul edilir.

- Bir kent parkının kullanım kapasitesi ve rahatlığı, kullanışlılığı ve yararlılığı ile doğrudan ilişkilidir. Kolay ulaşım ve güvenli dolaşım dikkate alınması gereken en önemli unsurdur.

- Kent parkının kullanıcılar için rahat ve huzur veren bir dinlenme ortamı olması plan karakteri ve yapılan tasarımla doğrudan ilişkili sayılmalıdır. Bu amaçlar için yapılacak su yüzeyleri, bitkilendirme ve çevreleme, plan özelliklerini doğrudan belirleyici olabilir.

- Kent parkı, yıl boyu kullanılabilir yapıda projelenmeli, gerekli olan bölümleri gece saatlerinde de kullanılmalıdır. Yoğun kullanışlar için uygun yüzey kaplamaları ve güvenli materyaller planlama safhalarında dikkate alınmalıdır.

- Yapılan proje ve uygulamalar, daha ileri yıllarda bakım ve süreklilik hizmetlerinde sorunlar çıkarmamalı ve mekanizasyona olanak verebilecek yapıda tasarlanmış olmalıdır.

Görüldüğü gibi kırsal ve kentsel rekreasyon alanları kullanıcılarının deneyimlerinin kalitesini arttırmak için alanlara uygun planlama kararlarının alınmasının önemi gittikçe artmaktadır. Bu nedenle de araştırmada kullanıcı memnuniyetinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

1.4. Memnuniyet

Memnuniyet ve memnuniyetsizlikle ilgili çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bunlardan bazılarına örnek vermek gerekirse;

Bultena ve Klessing (1969)'e göre memnuniyet, deneyimlerin elde edilmiş gerçekliği ve istekler arasındaki uygunluk derecesidir.

Stankey (1972)'e göre; kırsal bir alanın kalitesiyle memnuniyetinin yalnızca kullanıcıların hangi motivasyonlarının ve objektifliklerinin gerçekleştirildiği araştırılarak anlaşılabilir şeklinde tanımlanmıştır.

Peterson (1974) ve Knopf (1982)'a göre memnuniyetsizlik insanların katlanılmaz buldukları durumdur.

Westbrook (1987)'a göre; memnuniyet; sevinç, keyif, eğlenme ve ilgilenme gibi pozitif duyguların pozitif; sinir, düş kırıklığı, iğrenme ve hor görme gibi negatif duyguların negatif belirlemeyle birleştirilmelidir fikrine karşı çıkmaktadır.

Anonim (1990)'e göre; memnuniyet bir isteğin veya bir ihtiyacın yerine getirilmesi, bir istek veya arzunun tatmin edilmesidir.

Kullanıcı memnuniyetini, kullanıcının rekreasyon alanı içerisinde toplumsal, psikolojik ve fizyolojik rahatsızlıklara uğramadan rekreasyon

eylemlerinin verimli olmasına yardım edecek olanakları içeren çevre koşulları oluşturmaktadır. Kullanıcı memnuniyetini, kullanıcıların kişisel özellikleri, rekreasyon alanının özellikleri ve alanda yer alan faaliyetlerin türü etkilemektedir. (GÜNGÖR, 2002).

Kullanıcıların rekreasyon alanlarından memnuniyetlerini optimum düzeye çıkarmak için, rekreasyon alanlarının, insanların çeşitli yaş grupları, cinsiyet, eğitim ve meslek gruplarının istek ve ihtiyaçlarına ayrı ayrı hizmet vermesi beklenmektedir. Bu nedenle planlamalarda, kullanıcılara huzur ve güven veren, rahatlatmalarını ve dinlenmelerini, en önemlisi o mekandan memnun kalmalarını sağlayacak tasarımların öncelikli olarak göz önüne alınması gerekmektedir. Kullanıcıların mekan hakkındaki eleştirileri, tepkileri, istekleri, önerileri çeşitli gözlemler, izleme, soruşturma, vb. araştırmaları bir sistematığe konularak planlamaya dönük kararlar üretilmelidir (KART, 2002).

Planlama aşamasında, rekreasyon alanlarını kullanacak kişilerin, istek, ihtiyaç ve beklentilerinin çeşitli yöntemlerle belirlenmesine karşın, rekreasyon alanlarının oluşturulması sonrasında kullanıcıların parkla ilgili izlenim, eleştiri ve tepkilerini ölçen çalışmalara oldukça az rastlanılmaktadır. Oysa bu tür çalışmalar, hem mevcut rekreasyon alanlarının zamanla kullanıcıların değişen beklenti ve isteklerine uygun bir şekilde yenilenmesine olanak sağlamakta, hem de oluşturulacak diğer mekânların planlama ve uygulamalarında ışık tutacaklardır (ALTINÇEKİÇ ve ERDÖNMEZ, 2001).

1.5. Önceki Çalışmalar

1.5.1. Türkiye’de yapılmış olan çalışmalar

Kullanıcı memnuniyeti konusunda Türkiye’de genellikle kentsel alanlar ve çevresindeki rekreasyon alanları üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Kırsal alandaki rekreasyon alanları üzerinde çalışmalara pek rastlanılmamaktadır.

Kentsel alanlardaki kullanıcı memnuniyetini inceleyen Tantan (1996), Sıvalıoğlu (1997), Onat (1998), Kart (2002), Güngör (2002), Topalfakıoğlu (2002) araştırmalarında; yeşil alanların fiziksel ve fonksiyonel özelliklerinin kullanıcıların memnuniyet durumlarına olan etkilerini değerlendirmişler, kullanıcıların farklı demografik özelliklerine göre yeşil alanları ne amaçla kullandıkları ve bu kullanımlardan doğan memnuniyet derecelerini ortaya koymuşlardır.

Kullanıcı memnuniyetini yaptığı çalışmayla inceleyen diğer araştırmacılar ise; Türkoğlu (1993), Çağlar (1998), Özbek (1998) araştırmalarında; konut bölgelerinde konut çevreleri kullanıcılarının görüşlerine dayanılarak konut ve çevreleri değerlendirmişler, kullanıcı memnuniyetini ölçmeye çalışmışlardır.

1.5.2. Yabancı ülkelerde yapılmış olan çalışmalar

Kırsal alanlardaki kullanıcı memnuniyeti konusunu inceleyen Dawson, Newman ve Watson (1997), Newman ve Dawson (1998) araştırmalarında; kullanıcıların rekreasyon deneyimlerine etki eden memnuniyet kriterlerini; ruhsal, psikolojik, sosyal, doğal çevre, sade yaşam, tenhalık, macera, ilham, beceriler, vb. başlıklar altında ve kullanıcıların rekreasyon deneyimlerine etki eden memnuniyetsizlik kriterlerini; görsel kirlilik, kalabalık etkileri, idare etkileri, bilgi yayımı, vb. başlıklar altında ortaya koymaya çalışmışlardır. Kırsal alan kullanıcılarının rekreasyon deneyimlerine etki eden memnuniyet ve memnuniyetsizlik kriterlerini belirlemişlerdir.

Confer, Kerstetter, Confer ve Bricker (1996) araştırmalarında; kırsal alanda kullanıcıların rekreasyon deneyimlerine etki eden eğitim seviyeleri, bilgi dağarcıkları, ziyaret için motivasyonları ve bu unsurların memnuniyet derecelerine olan etkilerini ortaya koymaya çalışmışlardır. Eğitim seviyesi ile deneyimler arasında önemli bir ilişki olduğunu, deneyimler arttıkça memnuniyetin de artacağını ortaya koymuşlardır.

Cottrell ve Bricker (1996) araştırmalarında; bir seyahat ajansı tarafından düzenlenen teşviksel seyahatin katılımcılarının tur memnuniyetlerinin katılımcıların tur hakkındaki hisleri (rekreasyonel fırsatlar, eşî bulunmaz deneyimler, sağlanan hizmetler), deniz yolculuğu seyahati ve tur öncesi gönderilen hediyelerin oranları arttıkça arttığını, botların kalabalık oluşu, bot personelinin kalifiye olmayışı, yiyeceklerin iyi olmayışı ve turla

ilgili deneyimlerin pahalı oluşunun da tur memnuniyetlerini azalttığını ortaya koymuşlardır.

Burns, Graefe ve Titre (1996) araştırmalarında; beş ayrı eğlence yerinde kullanıcıların memnuniyetlerini ölçmüşler; kullanıcıların doğal kaynaklardan, kamp bölgelerinin, yüzmeye ve piknik alanlarının temizliğinden, güvenliğinden, bu alanlardaki hizmetlerden ve eğlenmek için harcadıkları paradan memnun olduklarını ve verilen hizmetin kalitesini arttırmak adına çalışmaların nasıl yürütüldüğünü ortaya koymuşlardır. Graefe, Absher ve Burns (2000) araştırmalarında; 10 ayrı seçilmiş mühendis heyeti göllerinde yaptıkları çalışmalarla alanın görünüm ve bakımı, dinlenme odasının temizliği, güncel ve yeterli bilgi, su güvenilirlik bilgisi, rekreasyon alanında koruma ve güvenlik, personelin sorulara cevap verebilme yeteneği ve ödenen giriş ücreti değeri gibi çeşitli kullanıcı memnuniyeti başlıklarını ortaya koymuşlar, bu başlıkların gelecek kullanıcı memnuniyeti çalışmaları için bir başlangıç listesi olarak düşünülmesini sağlamaya çalışmışlardır.

Burns, Graefe ve Titre (1997), kırsal alanda kullanıcıların yaptıkları faaliyetlere göre memnuniyetlerindeki değişimlerini gözlemlemişler ve rekreasyonel faaliyetlere göre beklenti ve memnuniyet oranlarında dinlenme odalarının temizliği, koruma ve güvenlik, alanların görünümü, birbiriyle uyumsuz aktiviteler tarafından rahatsız edilmeden rekreasyonel alanların ulaşılabilirliği, ödenen giriş ücretinin değeri, bekçilerin görünür yerde olması gibi kriterlerin farklı etkiler yarattığını ortaya koymuşlardır. Dawson, Oreskes, Kacprzynski ve More (2001) araştırmalarında; kırsal alanda kullanıcıların yaptıkları faaliyete göre memnuniyetlerindeki değişimleri gözlemlemişler ve

rekreasyonel faaliyetlere göre beklenti ve memnuniyet oranlarında, kırsal alanda seyahatleri boyunca karşılaştıkları problemlerde ve kırsal alanda görülen fırsat ve şartlarda farklılıklar olabileceğini ortaya koymuşlardır.

Kullanıcı tipinin kullanıcı memnuniyeti üzerine olan etkilerini yaptığı çalışmalarla inceleyen Hutchison ve Fidel (1984), Hutchison (1987), Joardar (1989) araştırmalarında; kent parklarında kullanıcı memnuniyetinin yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, gelir durumu ve etnik gruplar gibi kullanıcı tipine göre değiştiğini ortaya koymuşlardır. Ayrıca kırsal alanda kullanıcı memnuniyetini yaptığı çalışmalarla inceleyen Burns, Graefe, Absher ve Titre (1998) araştırmalarında; kullanıcı memnuniyetinin tur karakteristikleri, yerleşim yerinden uzaklık ve yaş, grup büyüklüğü gibi kullanıcı tipine göre değiştiğini ortaya koymuşlardır.

Daha önce yapılmış olan bu çalışmalar ışığı altında kullanıcı memnuniyeti temel alınan bu çalışmada 6 konunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bunlar;

- 1) Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı kullanıcılarının faaliyet tiplerinin,
- 2) Kırsal ve kentsel alan memnuniyet faktörlerinin,
- 3) Kırsal ve kentsel alan memnuniyetsizlik faktörlerinin,
- 4) Kırsal ve kentsel alan memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerine kullanıcı özelliklerinin etkisinin,
- 5) Memnuniyet faktörlerinin kırsal ve kentsel rekreasyon alanlarına göre değişimlerinin,

6) Memnuniyetsizlik faktörlerinin kırsal ve kentsel rekreasyon alanlarına göre değişimlerinin belirlenmesidir.

Bu çalışmada yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda aşağıdaki varsayımlar incelenmiştir. Bunlar;

Varsayım 1: Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedirler.

Varsayım 2: Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedirler.

Varsayım 3: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri arasında fark bulunmaktadır.

Varsayım 4: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri arasında fark bulunmaktadır.

2. MATERYAL VE METOD

2.1. Materyal

Kırsal alanlardaki kullanıcı memnuniyetlerinin belirlenmesi amacı ile Bolu Gölcük Ormanı'ni Dinlenme Yeri ve kentsel parklardaki kullanıcı memnuniyetlerinin belirlenmesi amacı ile Düzce İnönü Parkı örnek alan olarak seçilmiştir. Bu alanların seçilmesinde rekreasyon amaçlı olarak yoğun bir şekilde kullanılmaları ve sonuçların genellenmesi için kullanıcı özelliğinin çeşitliliği etkili olmuştur. Bu nedenle özellikle yaz aylarında kullanılabilen ve Türkiye'nin en büyük iki kenti Ankara-İstanbul'un etki alanlarına giren Bolu Gölcük Ormanı'ni Dinlenme Yeri kırsal rekreasyon alanı örneği olarak ve yine yılın her mevsimi kullanılabilen, kent merkezinde bulunan, kentin en büyük ve en önemli parkı olan Düzce İnönü Parkı kentsel rekreasyon alanı örneği olarak seçilmişlerdir (Şekil 1).

Şekil 1. Araştırma Alanlarının Konumu.

2.1.1. Araştırma alanı

2.1.1.1. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri

Alanın Tanımı

Batı Karadeniz Bölgesi, Bolu ili, Merkez İlçesi sınırları içerisinde yer alan Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri; Bolu Orman İşletme Müdürlüğü, Kökez ve Demirciler Orman İşletme Şefliklerinin sınırları içerisinde yer almaktadır (MPAYHGM, 2002). Bolu-Seben-Nallıhan yolunun 13. km'sinde yer alan Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Alanı E-5 karayolundan 15 km, kent merkezinden ise 13 km uzaklıkta bulunmaktadır. İstanbul ve Ankara'dan yaklaşık olarak sırasıyla 250 ve 200 km uzaklıkta bulunan Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri $40^{\circ} 37' 03''$ - $40^{\circ} 42' 25''$ kuzey ve $31^{\circ} 29' 31''$ - $31^{\circ} 38' 18''$ doğu enlemleri arasındadır (Şekil 1) (OGM, 1989)

Doğal sınırlara dayanmayan alanın, kuzeyi, güneyi, doğusu ve batısı ormanlık alanlarla çevrilidir. Ormanı dinlenme yeri olarak ayrılan alan tamamen devlet ormanı niteliğindedir.

1958 tarihinde 20 hektar olarak kayıtlara geçen alan büyüklüğü, 21.06.1989 tarihinde Milli Parklar Dairesi'nce onaylanan gelişme planında ise 24 hektar olarak belirlenmiştir. Bu alanın 6.825 hektarı göl yüzeyidir. (MPAYHGM, 2002).

Alanın Tarihi

Gölcük mevki 1956 yılına kadar saz yatağı ve bataklıkla kaplı bulunmaktaydı. Alanda ayrıca küçük bir *Alnus sp.* popülasyonu da mevcuttu. 1956-1957 yılları arasında alanın kuzey bölümüne inşa edilen taş duvar sayesinde burada su depolanmış ve alan şimdiki durumunu almaya başlamıştır. 1963 yılında bu bölgeye ziyaretçi ilgisi artmış ve bu alan Orman Genel Müdürlüğü tarafından rekreasyon alanı olarak tahsis edilmiştir. 1974 yılındaki büyük sel baskınından sonra göl duvarının bazı bölgeleri yıkılmış fakat aynı yıl içerisinde DSİ Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü arasında imzalanan bir protokolle DSİ tarafından Gölcük Gölü bugünkü şekliyle yapılmıştır.

Yoğun ziyaretçi akınından dolayı bu bölgede büyük bir kirlilik sorunu yaşanmış ve göl suyunun kalitesi bozulmuştu. Gölde çok miktarda istilacı türler oluşmuş ve göl bataklığa yani doğal ortamına geri dönmüştür. Bu nedenle 1992 yılında göl temizlenmiş ve filtre materyalleri gölün dibine yerleştirilmiştir. Böylece göl bugünkü durumuna ulaşmıştır (OGM, 1989).

Bu alanın işletmesi, 1992 yılından önce Orman Bölge Müdürlüğü'nce, 1992 yılında Orman Bakanlığı Bölge Müdürlüğü Milli Parklar Şube Müdürlüğü'nce daha sonra da Orman Bakanlığı'nın kapatılması ile açılan İl Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü'nce yürütülmektedir.

Gölcük mevki, Ormaniçi Dinlenme Yeri olarak ayrılmış ve tescil edilmiştir. 20.05.2002 tarih ve MPG.OİDY-O-02/38 sayılı olur ile de tip değişikliği yapılarak "A" tipine yükseltilmiştir (MPAYHGM, 2002).

Topoğrafik Yapı

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri, 1735 m yüksekliğindeki Kocadoruk Tepesi'nin kuzey yamacındadır. Gölcük'ten sonra güneye doğru arazi çok dik bir şekilde yükselmekte ve Karadağ ile Kocadoruk Tepeleriyle zirveleri oluşturan güneybatı yönlü sırttan sonra yaylalara ulaşılmaktadır. Gölcük'ünde içerisinde bulunduğu yamaçlar kuzeybatı bakılıdır. Ortalama yükseklik 1217 m dir (MPAYHGM, 2002).

Toprak Yapısı

Geneli kireçli ana kayadan oluşan Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri alanında çoğu ince gözenekli, bazik kahverengi orman toprağı bulunmaktadır (MTA, 1983).

Hidroloji

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nin en önemli su alanı Gölcük Gölü'dür. En dar yeri 94 m, en geniş yeri 193 m olan 510 m uzunluğundaki gölün yüzölçümü 6,825 hektardır. En derin yeri 94 m'dir. Bu yapay gölü kuzeyinden gelen dereler beslemektedir. Göl içerisinde otlanmaya engel olmak üzere Çin sazı, Hollanda sarısı (*Tinga tinga*) ve Abant alası (*Salmo trutta abanticus*) bulunmaktadır. Gölde 2003 yılından itibaren sportif amaçlı olta balıkçılığı yapılmaktadır.

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri için gerekli olan ana su Seben yolu kenarındaki kaynaktan sağlanmaktadır (MPAYHGM, 2002).

İklim

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri civarında meteoroloji istasyonu bulunmadığından alana en yakın olan Bolu meteoroloji istasyonunun değerleri kullanılmaktadır. İstasyonla inceleme alanı arasında 750 m yükseklik farkı bulunmaktadır. İKİNCİ (2000)'e göre istasyon verilerinin bu yükseklik farkına göre enterpretasyonu ile elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde yılın en sıcak olduğu aylar Ağustos (39,4 °C), Temmuz (37,6 °C) ve Eylül (37,1 °C), en soğuk olduğu aylar ise Şubat (-34,0 °C), Ocak (-31,5 °C) ve Aralık (-29,1 °C)'tır. Bolu'nun ortalama en düşük sıcaklıklarına bakıldığında yılın dört ayında sıcaklığın 0 °C'nin altına düştüğü görülmektedir. Bu da Gölcük Gölü'nün kış aylarında buz ile örtülü olduğunu göstermektedir (İKİNCİ, 2000).

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nin açık günleri sayısı en fazla Ağustos (12,7), Temmuz (11,1) ve Eylül (9,3) aylarındadır. Karla Örtülü gün sayısı ise en fazla Ocak (13,8) ve Şubat (11,0) aylarındadır.

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde ve çevresinde hakim rüzgarların batı ve güneybatı yönlü rüzgarlardır. En hızlı rüzgarların, genelde batı ve güney yönlü olduğu, max hızın 28,5 m/sec ile güneybatı yönünden Mart ayında estiği saptanmıştır (MPAYHGM, 2002).

Bolu meteoroloji kayıtlarına göre, yıllık yağış tutarı 545,6 mm'dir. Yağışın %32'si kış mevsiminde, %29'u ilkbaharda, %21'i sonbaharda ve %18'i ise yaz mevsimindedir. Bu verilere göre, Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nin yıllık ortalama yağışı 599,6 - 869,66 mm'dir. Yılın en

yağışlı ayı Aralık, Ocak ve Şubat ve en az yağışlı ayı ise Ağustostur (ÖZYUVACI, 1999).

Bitki Örtüsü

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri tamamen orman vejetasyonu ile kaplıdır. Hakim bitki örtüsü *Abies bornmülleriana*'dır. Bununla birlikte alanın doğu bölümlerinde *Abies bornmülleriana* yer yer *Fagus orientalis* ve *Carpinus betulus* türleri ile karışık meşcereler oluşturmaktadır. Diğer türler ise *Populus tremula*, *Cornus sp.*, *Juniperus communis*, *Pyrus eleagrifolia*, *Rhododendron ponticum*, *Rubus fruticosus*, *İlex aquifolium*, *Hedera helix*, *Sambucus sp.*, *Verbascum sp.*, *Cyclamen sp.*'dir (MPAYHGM, 2002).

Mevcut Kullanımlar

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'ne ulaşımı sağlayan asfalt oto yolu, giriş kontrol adasından sonra güneye doğru devam etmektedir. Bu yoldan batıya ayrılan düşük standartlı asfalt yol ise göl çevresini dolaşarak yeniden bu yola bağlanmaktadır. Göl çevresindeki yolun güney batısından ayrılan stabilize bir yol da batı yönünde orman yolu olarak uzanmaktadır.

Alana kuzey ucundan giren stabilize oto yolunun ortasında bulunan giriş-kontrol binası, giriş ve çıkışları kontrol altında tutmaktadır. Girişte ilk olarak oto park ve giriş yolunun batısında işçilerin ve personelin yatakhane olarak kullanılan işçi pavyonu yer almaktadır. Giriş-kontrol binasının güney doğusunda bir adet belediyeye ait ve balık üretme tesislerinin güneyinde de bir adet olmak üzere iki adet su deposu bulunmaktadır.

Gölün kuzeydoğu kıyısında iki katlı kır gazinosu yer almaktadır. Kır gazinosunun kuzeyinde bulunan kazan dairesinin üstü kapalı teras olarak kullanılmaktadır. Yine kır gazinosunun kuzeyinde bir adet trafo bulunmaktadır. Ana enerji nakil hattı ise alanın yaklaşık 0,75 km batısından geçmektedir. Kır gazinosunun güneydoğusunda jandarma kulübesi, gölün güney kıyısında ise bakanlık tarafından tahsis işlemi yapılan ahşap kaplamalı ve iki katlı konuk evi bulunmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Göl Çevresindeki Konuk Evinden Bir Görünüm (UZUN, 2005).

Alanda Milli Parklar Genel Müdürlüğü veya Orman Genel Müdürlüğü'nden izin veya irtifak hakkı alınmadan, Bolu ilinden bir vatandaşın hayır amacıyla yaptırdığı şadırvanı olan bir adet mescit, konuk evinin

güneyinde 2+2 kabinli iki adet ve kuzey batısında 3+3 kabinli bir adet WC yer almaktadır. Alanda konuk evinin doğusunda, batısında, kır gazinosunun doğusunda ve batısında olmak üzere toplam 4 adet yağmur barınağı yerleştirilmiş ve ayrıca piknik alanları ayrılmıştır (Şekil 3).

Şekil 3. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Piknik Alanından Bir Görünüm (UZUN, 2005).

Alanda ayrıca 2 adet bitişik ve beton 5 adet silindirik balık üretme havuzu ile bunların kuluçkahanesi olarak kullanılan bina, depo binası, ambar ve bitişğinde sundurmalı garaj, bir adet büfe, piknik masaları, çeşmeler, çöp bidonları, üç adet iskele, ankesörlü telefonlar için kulübe ve göl çevresinde yürüyüş yolu ve ayrıca bir adet restoran bulunmaktadır (Şekil 4).

Şekil 4. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Göl Çevresi Yürüyüş Yolundan Bir Görünüm (UZUN, 2005).

Restoran, büfe, WC, alan temizliği işi, 2002 yılında yapılan ihale ile 7 yıllığına özel işletmeye verilmiştir. Kapı giriş ücreti ise bakanlık tarafından belirlenmektedir. Alandaki tüm tesislere su bağlantısı yapılmış ve çevredeki kaynaklardan yeteri kadar içme ve kullanma suyu temin edilmiştir. Tüm tesislerin atık suları bağımsız fosseptiklere bağlanmıştır.

Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde sezon Nisan ayında başlamakta ve en yoğun kullanım Temmuz ayında gerçekleşmektedir. Hafta sonlarında ise hafta içine göre daha yoğun bir kullanım görülmektedir. Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nin 2001 yılındaki yıllık ziyaretçi sayısı 4 000 kişi, alana gelen küçük araç sayısı 14 500 ve büyük araç sayısı 194 adet olarak belirlenmiştir (MPAYHGM, 2002).

2.1.1.2. Düzce İnönü Parkı

Alanın Tanımı

Düzce ili, Batı Karadeniz Bölgesinde, İstanbul-Ankara Karayolu (D-100 ve TEM otoyolu) üzerinde yer almaktadır. Ankara'ya 240 km, İstanbul'a 228 km uzaklıkta bulunan Düzce İli 40° 40 - 40° 47 kuzey enlemi ile, 31° 21 - 31° 26 doğu boylamında yer almaktadır. Kuzeyde Karadeniz, kuzeydoğuda Zonguldak, doğuda Bolu, batıda Sakarya ve güneyde Eskişehir ile komşu olan Düzce İli; Merkez, Akçakoca, Cumayeri, Çilimli, Gölyaka, Gümüşova, Kaynaşlı ve Yığılca olmak üzere toplam sekiz ilçeden oluşmaktadır. Yüzölçümü yaklaşık 2590 km²'dir. Düzce İli etrafı ormanla kaplı dağ ve tepelerle çevrelenmiş, deniz yüksekliği 120–180 m arasında değişen bir ova üzerine kurulmuştur (Şekil 1) (DÜZCE VALİLİĞİ, 2004).

Düzce İnönü Parkı kent merkezinde İstanbul Caddesinin ve Şehir Parkının kuzeyinde, Vali lojmanının doğusunda yer almakta ve kent merkezinin en büyük parkı konumundadır. Düzce İnönü Parkı kentin en önemli ve en yoğun kullanılan parkıdır. Yaklaşık olarak 15,3 dekar büyüklüğündedir.

Alanın Tarihi

Düzce İnönü Parkı'nın bulunduğu arazi, Sayın Emine Hanım tarafından Milli Eğitime verilmiştir. Bir süre sonra bu arazinin tapusu Özel İdareye, kullanım hakkı ise Milli Eğitime geçirilmiştir. Daha sonra belediye kendi sahip olduğu tekel binasının bulunduğu araziye karşılık Düzce İnönü Parkı'nın arazisini Özel İdare'den almıştır.*

Önceleri tören alanı, şehir stadı, maarif tarlası olarak kullanılan bu alan, 1934–1965 yılları arasında panayır alanı olarak hizmet etmiştir. Panayır alanı halkın birtakım ihtiyaçlarının karşılanması yanında rekreasyon gereksinimini karşılama görevini de üstlenmiştir (KESİM, 1996).

Her yıl 10 Ekim’de kurulan ve 15 gün süren panayır, bu arazinin ihtiyaçları karşılayabilecek büyüklüğe sahip olmaması nedeniyle, 1956 yılında parkın kuzeybatısında kurulmasına devam edilmiştir. Zaman içinde, alışveriş olgusunda önemli işlevi yüklenen panayırdan, değişen ekonomi sistemi, sosyal ve kültürel yapıdaki değişimler sonucunda 1968 yılında vazgeçilmiştir.*

Düzce kentinin kentleşme olgusu içerisinde yükselen beton yapılarla açık ve yeşil alanların yok olması karşısında kent insanının beton yığınları arasında boğulmasını engellemek amacıyla kaymakam Sayın Hidayet Gösterişli döneminde bu alan park olarak düşünülmüş, sorunların sağlıklı ve sürekli olarak çözümlenmesini sağlamak amacıyla 1967 yılında İstanbul’da Düzce İnönü Parkı için düzenleme projesi hazırlanmıştır.*

Projenin uygulanmasına 1967 yılında başlanmış, fakat proje tam olarak uygulanmamıştır. Ancak bitkilendirmenin erken yapılmış olması Düzce İnönü Parkı’nın günümüzde bitki örtüsünce zengin park özelliği taşımasına neden olmuştur. 1967 yılında dikilen 100 adet herdemyeşil ve 131 adet yaprakdöken ağaç günümüze kadar gelişerek İnönü Parkı’ndaki bitki materyalinin çoğunluğunu oluşturmaktadır (KESİM, 1996).

* Düzce Belediyesi İmar İşleri Müdürü Hayrettin Günel İle Sözlü Görüşme, 2004.

Bitki Örtüsü

Düzce İnönü Park'ında boylu ağaçlardan yerörtücü bitkilere kadar çok sayıda tür bulunmaktadır. Genel olarak boylu büyük ağaçların bir kısmı alanın dış hatlarını belirlerken, bir kısmı da alan içerisinde gölge ve vurgu amaçlı kullanılmıştır. *Platanus orientalis*, *Populus sp.*, *Aesculus hippocastanum* parkın dış sınırlarında yer alırken, alanda ayrıca *Quercus rubra*, *Juglans nigra*, *Chamaecyparis lawsoniana*, *Cryptomeria japonica* cv “*elegans*”, *Pinus sp.*, *Acer sp.*, *Cedrus sp.*, *Picea sp.*, *Prunus sp.*, *Thuja sp.*, *Rosa sp.*, *Viburnum tinus*, *Taxus baccata*, *Syringa vulgaris*, *Spirea vanhouttei*, *Sophora japonica*, *Salix babylonica*, *Pyracantha coccinea*, *Berberis thunbergii* cv “*atropurpurea*”, *Buddleia davidii*, *Chanomeles japonica*, *Cotoneaster franchetti*, *Euonymus japonica* cv “*aurea*”, *Forsythia intermedia*, *Hibiscus syriacus*, *Hydrangea macrophylla*, *Juniperus horizontalis*, *Ligustrum vulgare* cv “*aurea*”, *Lonicera nitida*, *Morus alba* cv “*pendula*”, *Betula pendula*, *Pittosporum tobira* cv “*nana*”, *Yucca flamentosa*, *Philadelphus coronarius*, *Laurocerasus officinalis*, *Cupressocyparis leylandii*, *Cupressus sempervirens* var. *pyramidalis* bitkileri bulunmaktadır (EROĞLU, 2004).

Mevcut Kullanımlar

Yıllarca Düzce kentinin ihtiyaçlarını karşılayan Düzce İnönü Parkı, zaman olgusu içerisinde değişen sosyal ve kültürel yapı nedeniyle, halkın ihtiyaçlarını karşılayamayacak hale gelmiş, gündüzleri bayanların, geceleri bayların geçmeye cesaret edemediği bir mekan olmuştur. Bu nedenle, 1994 yılında Düzce İnönü Parkı'nda bazı değişimler yapılmış, gece gündüz yoğun

kullanılması sağlanmıştır. 1998 yılında ise bu park belediye tarafından 16 yıllığına Cahit Aydın ve kardeşlerine kiralanmıştır. Bu dönemde özel işletilmesi nedeniyle istenen yapılaşmalara izin verilmiş ve park görünüm değiştirmiştir. Bu yüzden açık alan nitelikli park özelliğinden uzaklaşarak kamu parkı kullanımının dışına çıkmıştır. Bunun sonucunda da Düzce İnönü Parkı, insanların kent yoğunluğu ve karmaşasından kaçıp doğa ile baş başa vakit geçirmelerini sağlama özelliğini kaybetmektedir.

Bugün Düzce İnönü Parkı'nda doğu, batı, kuzeydoğu ve güneydoğudan olmak üzere toplam dört ayrı giriş bulunmaktadır. Ana girişin doğuda olmasına rağmen Spor sokağın ve eski İstanbul Caddesinin etkisiyle en yoğun olarak güneydoğudaki giriş kullanılmaktadır. Girişlerdeki merdiven kenarlarında sakatların ve bebek arabaları olan ebeveynlerin parka kolaylıkla girmelerini sağlamak amacıyla rampalar bulunmaktadır.

Düzce İnönü Parkı'nda doğal görünümlü bir kaya havuz bulunmaktadır (Şekil 5). Bu havuzun güney kısmında su borularının bulunduğu bir mağara yer almaktadır. Havuzun suyu parkın güneybatısında bulunan artezyen kuyusundan sağlanmaktadır.

Düzce İnönü Parkı'nda her mevsim insanlara rekreasyon amaçlı canlı müzik, yeme-içme, vb. hizmetleri veren Camlı Köşk adında cam konstrüksiyonlu bir kafe bulunmaktadır (Şekil 6).

Düzce İnönü Parkı'nda, 1'i dondurma büfesi olmak üzere 3 adet büfe yer almaktadır. Parkta ayrıca 350m² büyüklüğünde sünnet düğünü, düğün, kermes ve toplantı gibi faaliyetlere olanak sağlayan tek katlı bir yapı ile idari

ofis, fırın, mutfak ve deponun bir arada bulunduğu tek katlı ahşap bir yapı bulunmaktadır.

Şekil 5. Düzce İnönü Parkı'nda Bulunan Kaya Havuzdan Bir Görünüm (UZUN, 2005).

Parkın kuzeyinde bulunan yaklaşık 500 m²' lik çocuk bahçesi fil, tırtıl, çarpışan oto, gondol gibi oyun elemanlarının yer aldığı luna parka dönüştürülmüş ve parkın kuzeydoğusunda birkaç kompleksten oluşan yeni bir çocuk oyun bahçesi oluşturulmuştur (Şekil 7).

1994 yılı öncesi parkta bulunmayan tuvaletler, parkın güneydoğu girişinde ve oldukça göz önünde yapılmıştır. Düzce İnönü Parkı'nın içerisinde Düzce kentinin elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla etrafı 1995 yılında tel çitle çevrilmiş bir adet trafo bulunmaktadır.

Şekil 6. Düzce İnönü Parkı'nda Bulunan Camlı Köşk ve Çay Bahçesinden Bir Görünüm (UZUN, 2005).

Şekil 7. Düzce İnönü Parkı Çocuk Bahçesinden Bir Görünüm (UZUN, 2005).

Kullanımların gece fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri ve güvenliğin sağlanabilmesi için yeterli sayıda aydınlatma elemanları ve ayrıca parkın güneybatısında su pompası bulunmaktadır. Parkta banklar, piknik masaları ve çöp kutuları yerleştirilmiştir. Parkta zemin özellikleri kullanım güçlükleri yaratmakta, özellikle yağışlı günlerde parkta ve çocuk oyun aletlerinin bulunduğu bölümlerde drenaj yetersizlikleri görülmektedir.

Düzce İnönü Parkı'nın doğusunda, kaldırıma kentin mutlak kullanımlarından birisi olan otopark ve yoğun ihtiyaç sonucu bir taksi durağı oluşturulmuştur. Ayrıca 2005 yılında parkın güneyinde de belediyeye ait bir açık otopark yapılmıştır.

Bu çalışmada Bolu Gölcük Ormanı'nda Dinlenme Yeri'nde 250 ve Düzce İnönü Parkı'nda 250 olmak üzere toplam 500 kişiye uygulamak amacıyla hazırlanan, 12 sorudan oluşan yarı standart anket formları kullanılmıştır (Ek 1). Anketler sonucunda elde edilen verilerin bilgisayar ortamında istatistik analizi SPSS (Statistical Package for the Social Sciences - Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket) programı kullanılarak yapılmıştır.

2.2. Metod

Araştırma, iki ayrı nitelikte alanda gerçekleştirilen ve kentsel-kırsal rekreasyon alanlarındaki kullanıcı memnuniyetlerinin belirlenmesine yönelik karşılaştırmayı sağlayan bir anket çalışmasını kapsamaktadır.

2.2.1. Anket çalışması

Anket çalışması, kırsal alan olarak Bolu Gölcük Ormanı'ni Dinlenme Yeri ve kentsel alan olarak Düzce İnönü Parkı olmak üzere iki farklı rekreasyon alanı kullanıcı grubuna 2004 yılı Mayıs-Ekim ayları arasında uygulanmıştır. Söz konusu ayların seçilmesinde, alanların en yoğun kullanıldığı dönem oluşu etkili olmuştur.

Katılımcıları rasgele seçilerek uygulanan anket çalışması karşılıklı görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. % 95 güven derecesi, % 95 katılım payı ile örnek büyüklüğü 93 kişi olarak belirlenmiştir. Örnek alanlarının en yoğun kullanımı ilkbahar ve yaz ayları olduğundan minimum 200 kişinin yeterli olacağı düşünülmüştür. Yanlış doldurulma ve hatalar göz önüne alınarak her iki örnek alanda da 250 kişiye anket yapılmıştır. Kullanıcı memnuniyetinin ayrıntılı bir biçimde saptanabilmesi amacıyla hazırlanan anketler 12 sorudan oluşmaktadır (Ek 1). Soruların hazırlanmasında Dawson, Newman ve Watson (1997), Newman ve Dawson (1998) çalışmalarında yararlanılmıştır. Soruların 8 tanesi kullanıcı özelliğini, 1 tanesi alanda yaptıkları 19 ayrı faaliyete katılım sıklıkları, 1 tanesi memnuniyete etki eden 50 kriterin etki derecesi, 1 tanesi memnuniyetsizliğe etki eden 23 kriterin etki derecesi ve 1 tanesi genel memnuniyet miktarlarıyla ilişkilidir.

Anketlerde, kullanıcılara öncelikle demografik yapılarına (cinsiyet, yaş, eğitim durumları, gelir durumları, vb.) göre memnuniyetlerinde farklılaşma olup olmadığını belirlemek için, daha sonra rekreasyonel faaliyetlere katılım oranlarını belirlemek amacıyla kentsel ve kırsal alanlarda

yaptıkları 19 faaliyetin sıklık oranları sorulmuştur. Kullanıcıların memnuniyetlerini ve memnuniyetsizliklerini belirlemek üzere kırsal ve kentsel rekreasyon alanlarında memnuniyetlerini etkileyen 50 kriterin ve memnuniyetsizliklerini etkileyen 23 kriterin etki derecelerine ilişkin, son olarak da alandan genel memnuniyetsizliklerinin miktarına ilişkin sorular yöneltilmiştir.

Anketler sonucunda elde edilen verilerin yüzde değerleri ortaya konulmuş veriler arasındaki karşılaştırmalar ise bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for the Social Sciences - Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket) programı kullanılarak yapılmıştır.

2.2.2. Anketin işlenmesi

Kullanıcıların özelliklerini belirlemek için cinsiyetleri, 5 grupta toplanan yaşları, 5 grupta toplanan eğitimleri 4 grupta toplanan gelirleri belirlenmiştir. Daha sonra kullanıcıların yaşadıkları yerlerin özellikleri 3 grupta, parkta geçirdikleri zaman 4 grupta, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü de 6 grupta toplanmıştır.

Değerlendirmelerde genel memnuniyet “1” ile “5” arasında değişen sayılarla kodlanmıştır. Burada nicelik ya da nitelik olarak artış gösteren özellikler için en düşük değeri “1” olarak kabul edilmiş ve kodlanmıştır. Değerlerdeki artışlarla doğru orantılı olarak kodlandırmadaki rakamlar da artmıştır.

Ziyaretçilerin rekreasyonel faaliyetlere katılım oranları “1” ile “5” arasında değişen sayılarla kodlanmıştır. Burada rekreasyon faaliyetlerine katılma oranı için en düşük değer “1” olarak kabul edilmiştir. Değerlerdeki artışlarla doğru orantılı olarak kodlandırmadaki rakamlar da artmıştır. Ayrıca hatalı işlemler için de 0 değeri kullanılmıştır.

Kullanıcıların kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetlerini etkileyen kriterlerin etki dereceleri “1” ile “5” arasında değişen sayılarla kodlanmıştır. Burada memnuniyete etki eden kriterlerin etki derecesi için en düşük değer “1” olarak kabul edilmiştir. Değerlerdeki artışlarla doğru orantılı olarak kodlandırmadaki rakamlar da artmıştır. Ayrıca hatalı işlemler için de 0 değeri kullanılmıştır.

Kullanıcıların kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizliklerini etkileyen kriterlerin etki dereceleri yine 1” ile “5” arasında değişen sayılarla kodlanmıştır. Burada memnuniyetsizliğe etki eden kriterlerin etki derecesi için en düşük değer “1” olarak kabul edilmiştir. Değerlerdeki artışlarla doğru orantılı olarak kodlandırmadaki rakamlar da artmıştır. Ayrıca hatalı işlemler için de 0 değeri kullanılmıştır.

2.2.3. Verilerin analizi

Kullanıcı özelliklerinin dağılım sıklıkları % olarak verilmiştir. Genel memnuniyet için de dağılım sıklığı % olarak belirlenmiştir.

Kentsel ve kırsal alanlardaki rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarını ve aralarındaki farkları ortaya koymak amacı ile aritmetik ortalamaları alınmıştır.

Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetlerinin açıklanabilmesi için faktör analizinden yararlanılmıştır. Elde edilen faktör gruplarının güvenilirliğini ortaya koymak için Cronbach's Alpha analizi yapılmıştır. % 60 güvenirlik oranının altına düşen faktör grupları değerlendirmeye alınmamıştır.

Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizliklerinin açıklanabilmesi için yine faktör analizinden yararlanılmıştır. Elde edilen faktör gruplarının güvenilirliğini ortaya koymak için Cronbach's Alpha analizi yapılmıştır. % 60 güvenirlik oranının altına düşen faktör grupları değerlendirmeye alınmamıştır.

Kırsal rekreasyon alanı ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörleri ile katılımcı özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinin arasındaki farkları ortaya koymak için Tukey testi kullanılarak ANOVA analizi yapılmıştır.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinin arasındaki farkları ortaya koymak için de Tukey testi kullanılarak ANOVA analizi yapılmıştır.

Elde edilen veriler çizelgeler halinde bulgulara verilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Kullanıcı Özellikleri ve Genel Memnuniyet Durumu

Bu çalışmada, kırsal rekreasyon alanı olarak Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde 250, kentsel rekreasyon alanı olarak Düzce İnönü Parkı'nda 250 olmak üzere toplam 500 kişiye anket uygulanmıştır.

Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde ankete katılan kullanıcıların % 48'i erkek, % 52'si kadındır (Çizelge2). Kullanıcıların % 32'si 26 – 40 yaşları arasında, % 31'i 19 –25 yaşları arasında, % 22'si 41 – 60 yaşları arasında, % 10'u 0 – 18 yaşları arasında ve % 5'i 61 ve üstü yaşlarındadır. Eğitimlerine göre kullanıcıların % 45'i üniversite, % 33'ü lise, % 10'u ilköğretim, % 9'u yüksek lisans ve üstü, % 3'ü okur-yazar değildir. Kullanıcıların aylık gelir durumlarına bakıldığında, % 31'i 500 – 800 milyon arası, % 29'u 0 – 500 milyon arası, % 27'si 1 – 1.5 milyar arası ve % 13'ü 2 milyar ve üstü gelire sahip olduğu belirlenmiştir. % 88 üzerinde bir oranla kentte yaşayan kullanıcılar baskın durumdadır ve % 7'si kasabada, % 5'i köyde yaşayan kullanıcılar olarak bu oranı izlemektedir. Kullanıcıların alanda geçirdikleri zamana bakıldığında, % 44'ü 5 saatten fazla, % 32'si 3 – 5 saat, % 22'si 1 – 3 saat ve % 2'si 1 saatten az zaman geçirmektedir. Kullanıcıların alana geliş sıklığı bakımından dağılımlarına bakıldığında, % 30'u ayda bir, % 27'si 15 günde bir, % 14'ü üç ayda bir, % 12'si yılda birden az, % 9'u 6 ayda bir ve % 8' i ilk defa gelenlerden oluşmaktadır. Kullanıcıların % 39'u alana 3 – 5 kişilik

bir grupla gelirken, % 26'sı 15 ve üzeri bir grupla, % 19'u 5 – 10 kişilik bir grupla, % 7'si 2 kişi yine % 7'si 10 – 15 kişilik bir grupla ve % 2'si tek başına gelmektedir. Kullanıcıların % 47'si alandan memnun olurken, % 26'sı oldukça memnun, % 15'i çok memnun, % 11'i az memnun % 1'i hiç memnun değildir. Görüldüğü gibi genelde kullanıcılar kırsal rekreasyon alanından memnundur.

Düzce İnönü Parkı'nda ankete katılan kullanıcıların % 54'ü erkek, % 46'sı kadındır (Çizelge 2). Kullanıcıların % 53'ü 19 – 25 yaşları arasında, % 25'i 26 – 40 yaşları arasında, % 10'u 41 – 60 yaşları arasında, % 8'i 0 – 18 yaşları arasında ve % 4'ü 61 ve üstü yaşlarındadır. Eğitimlerine göre kullanıcıların % 40'ı lise, % 30'u üniversite, % 16'sı ilköğretim, % 11'i yüksek lisans ve üstü, % 3'ü okur-yazar değildir. Kullanıcıların aylık gelir durumlarına bakıldığında, % 49'u 0 – 500 milyon arası, % 32'si 500 – 800 milyon arası, % 16'sı 1 – 1.5 milyar arası ve % 3'ü 2 milyar ve üstü gelire sahip olduğu belirlenmiştir. % 81 üzerinde bir oranla kentte yaşayan kullanıcılar baskın durumdadır ve % 11'i kasabada, % 8'i köyde yaşayan kullanıcılar olarak bu oranı izlemektedir. Kullanıcıların parkta geçirdikleri zamana bakıldığında, % 56'sı 1 - 3 saat, % 24'ü 1 saatten az, % 17'si 3 - 5 saat ve % 3'ü ise 5 saatten fazla zaman geçirmektedir. Kullanıcıların parka geliş sıklığı bakımından dağılımlarına bakıldığında, % 73 ile 15 günde bir, % 24 ile ayda bir, % 3 ile 3 ayda bir, % 3 ile 6 ayda bir ve % 1 ile yılda birden az gelenlerden oluşmaktadır. Kullanıcıların % 57'si parka 3 – 5 kişilik bir grupla gelirken, % 22'si 2 kişi, % 10'u tek başına, % 8'i 5 – 10 kişilik bir grupla, % 2'si 10 - 15 kişilik bir grupla ve % 1'i 15 ve üzeri bir grupla gelmektedir. Kullanıcıların % 44'ü parktan az memnun olurken, % 35'i memnun, % 11'i hiç memnun değil,

% 7'si oldukça memnun ve % 3'ü çok memnundur. Görüldüğü gibi genelde kullanıcılar kentsel rekreasyon alanından kırsal rekreasyon alanına göre daha az memnundur.

Çizelge 2. Kullanıcı Özellikleri ve Genel Memnuniyet Durumu.

		Kod	Kırsal Rek. Alanı	Kentsel Rek. Alanı
Cinsiyet	Bay	1	%48	%54
	Bayan	2	%52	%46
Yaş	0-18	1	%10	%8
	19-25	2	%31	%53
	26-40	3	%32	%25
	41-60	4	%22	%10
	60 ve üstü	5	%5	%4
Eğitim	Okuryazar değil	1	%3	%3
	İlköğretim mezunu	2	%10	%16
	Lise mezunu	3	%33	%40
	Üniversite mezunu	4	%45	%30
	Yüksek lisans ve üstü	5	%9	%11
Gelir	0-500 milyon	1	%29	%49
	500-800 milyon	2	%31	%32
	1-1.5 milyar	3	%27	%16
	2 milyar ve üstü	4	%13	%3
Yaşadığı yer	Köy	1	%5	%8
	Kasaba	2	%7	%11
	Kent	3	%88	%81
Alanda geçirdikleri zaman	1 saatten az	1	%2	%24
	1-3 saat	2	%22	%56
	3-5 saat	3	%32	%17
	5 saatten fazla	4	%44	%3
Geliş sıklığı	İlk defa	1	%8	%6
	15 günde bir	2	%27	%73
	Ayda bir	3	%30	%14
	3 ayda bir	4	%14	%3
	6 ayda bir	5	%9	%3
	Yılda birden az	6	%12	%1
Grup büyüklüğü	Tek başına	1	%2	%10
	2 kişi	2	%7	%22
	3-5 kişi	3	%39	%57
	5-10 kişi	4	%19	%8
	10-15 kişi	5	%7	%2
	15 ve üzeri	6	%26	%1
Genel memnuniyet	Hiç memnun değilim	1	%1	%11
	Az memnunum	2	%11	%44
	Memnunum	3	%47	%35
	Oldukça memnunum	4	%26	%7
	Çok memnunum	5	%15	%3

3.2. Kullanıcıların Rekreatif Faaliyetlere Katılım Oranları

Kullanıcıların kırsal ve kentsel rekreasyon alanında yaptıkları 19 adet faaliyet değerlendirmeye alınmıştır. Bolu Gölçük Ormanı Dinlenme Yeri'nde en çok yapılan faaliyetler; temiz hava almak, rahatlamak ve manzara seyretmek olarak sıralanırken en az yapılan faaliyetler ise; balık tutmak, bisiklete binmek ve koşu yapmaktır. Düzce İnönü Parkı'nda en çok yapılan faaliyetler; temiz hava almak, rahatlamak, dinlenmek olarak sıralanırken en az yapılan faaliyetler ise; balık tutmak, koşu yapmak ve bisiklete binmektir (Çizelge 3).

Çizelge 3. Kullanıcıların Rekreatif Faaliyetlere Katılım Oranları.

Yaptıkları Faaliyetler	Kırsal Rek. Alanı Art. Ort.	Kentsel Rek. Alanı Art. Ort.
Yürüyüş yapmak	2,68	2,11
Koşu yapmak	1,69	1,40
Spor yapmak	1,85	1,49
Bisiklete binmek	1,55	1,48
Balık tutmak	1,49	1,35
Dinlenmek	3,17	2,83
Temiz hava almak	3,35	2,97
Rahatlamak	3,32	2,88
Gezip görmek	3,27	2,41
Manzara seyretmek	3,32	2,21
Piknik yapmak	3,12	1,57
Kitap okumak	2,09	1,80
Günlük rutinlerden kurtulmak	2,95	2,44
Doğal bir çevreyi keşfetmek	2,91	1,88
Doğa ile birlikte tek başına olmak	2,64	2,19
Diğer insanlarla birlikte olmak	2,67	2,48
Geçiş amaçlı	1,83	2,55
Oyun oynamak	2,06	1,59
Yemek yemek	2,74	2,03

1: Hiç, 2: Orta, 3: Sık, 4: Oldukça Sık, 5: Çok Sık.

3.3. Kırsal Rekreasyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi

Bu çalışmada, 47 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri değerlendirmeye alınmıştır (Çizelge 4). Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinden en çok etkili olanlar; görülmeye değer manzara ve eşsiz yerleri görmek, güzel görüntülerden yararlanabilmesi ve değişik manzaralar görmek, olarak sıralanırken en az etkili olanlar; bir hedefe yolculuk yapmayı ve başarılı bir şekilde dönmeyi öğrenmek, yeni insanlarla tanışmak ve günlük ihtiyaçları kolaylaştırmak olarak sıralanmaktadır. Çizelge 4’de görüldüğü üzere kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerini % 66 varyansla açıklayan 9 faktör bulunmuştur. Ancak IX. Faktörün güvenirlik derecesi düşük olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. I. Faktör % 14 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0.90’ dır. Hesaplanan alpha değeri bu faktörün yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. I. Faktöre 14 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri kendini tanıma başlığı altında toplanmalarıdır. II. Faktör % 9 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,86’dır. Buna göre II. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. II. Faktöre 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri sosyalleşme başlığı altında toplanmalarıdır. III. Faktör % 8 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,82’dir. Buna göre III. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. III. Faktöre de 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri doğal çevre özellikleri başlığı altında toplanmalarıdır. IV. Faktör % 7 varyansla

açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,83'dür. Buna göre IV. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. IV. Faktöre de 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri kendini keşfetme başlığı altında toplanmalarıdır. V. Faktör % 7 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,84'dür. Buna göre V. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. V. Faktöre de 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri macera başlığı altında toplanmalarıdır. VI. Faktör % 6 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,86'dır. Buna göre VI. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. VI. Faktöre 4 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri alanın konumu başlığı altında toplanmalarıdır. VII. Faktör % 5 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,77'dir. Buna göre VII. Faktör oldukça güvenilirdir. VII. Faktöre de 4 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri içsellik başlığı altında toplanmalarıdır. VIII. Faktör % 3 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,61'dir. Buna göre VIII. Faktör de oldukça güvenilirdir. VIII. Faktöre 3 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri paylaşılan tenhalık başlığı altında toplanmalarıdır. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden en çok etkili olan ise doğal çevre özellikleri başlığı altında toplanan Faktör III'tür.

Çizelge 4. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi.

Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Kriterleri	Art. Ort.	Kim FI	Kim FII	Kim FIII	Kim FIV	Kim FV
Günlük ihtiyaçları kolaylaştırma	2,22	0,445	-	-	-	-
Hayat hakkında heyecan duymak	2,79	0,388	-	-	-	-
Kendi kendine yeterli olma duygusunu geliştirmek	2,36	0,545	-	-	-	-
Seyahat becerilerini geliştirmek	2,36	0,723	-	-	-	-
Bir hedefe yolculuk yapmayı ve başarılı bir şekilde geri dönmeyi öğrenmek	2,18	0,722	-	-	-	-
Kendine güven duygusunu geliştirmek	2,34	0,722	-	-	-	-
Kendi becerilerini ve bilgilerini diğerleriyle paylaşmak	2,35	0,685	-	-	-	-
Boş zamanlarını geçirebilecekleri alanları test etmek	2,61	0,590	-	-	-	-
Kendini keşfetmek	2,37	0,634	-	-	-	-
Yaratıcılık becerisini harekete geçirmeye neden olması	2,43	0,541	-	-	-	-
Diğer bütün insanların bakışlarından uzak olmak	2,37	0,491	-	-	-	-
İnsanlardan duyduğum yerleri tecrübe etmek	2,68	0,597	-	-	-	-
Daha sonra başkalarına anlatacak bir hikayeye sahip olmak	2,73	0,495	-	-	-	-
Farklı deneyimleri denemek	2,63	0,271	-	-	-	-
Yeni insanlarla tanışmak	2,18	-	0,725	-	-	-
Değişik tipte insanları görmek	2,37	-	0,689	-	-	-
Kalabalık bir ortamda vakit geçirmek	2,52	-	0,727	-	-	-
Arkadaşlarıyla karşılaşmak	2,26	-	0,741	-	-	-
Az para ile çok eğlenmek	2,62	-	0,417	-	-	-
Güzel görüntülerden yararlanabilmesi	3,75	-	-	0,805	-	-
Görölmeye değer manzara ve eşsiz yerleri görme	3,85	-	-	0,845	-	-
Değişik manzaralar görme	3,69	-	-	0,789	-	-
Sessizlik ve huzur	3,55	-	-	0,492	-	-
Fiziksel sağlık ve egzersiz olanağı sağlaması	2,80	-	-	0,388	-	-
Doğa ile birlikte tek başına olma duygusunu geliştirmek	3,01	-	-	-	0,466	-
Yaşam ve hayat üzerine düşünmeye neden olması	3,09	-	-	-	0,676	-
Düşünmek ve problemleri çözmek için olanak sağlaması	2,87	-	-	-	0,680	-
Yalnız olma ve yalnızlığı tecrübe etme	2,42	-	-	-	0,628	-
Macera ve keşif duygusu	2,80	-	-	-	-	0,469
Kişinin bedensel yeterliliğinin deneyebilmesi	2,49	-	-	-	-	0,504
İnsan yapısı izlerde uzak bir çevre oluşu hissi	2,73	-	-	-	-	0,666
İnsanlardan uzak oluşu	2,47	-	-	-	-	0,790
Basit bir yaşama sahip olma hissini vermesi	2,42	-	-	-	-	0,586
VARYANS %		14,31	9,01	8,09	7,78	7,72
ALFA α		0,90	0,86	0,82	0,83	0,84
ARİTMETİK ORTALAMA		2,64	2,55	3,73	3,05	2,79

1: Etkisiz, **2:** Az Etkili, **3:** Etkili, **4:** Oldukça Etkili, **5:** Çok Etkili.

KimFI: Kendini Tanıma, **KimFII:** Sosyalleşme, **KimFIII:** Doğal Çevre Özellikleri,

KimFIV: Kendini Keşfetme, **KimFV:** Macera,

Çizelge 4 (Devamı). Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi.

Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Kriterleri	Art. Ort.	Kımlı FVI	Kımlı FVII	Kımlı FVIII	Kımlı FIX
Kolay ulaşılabilirliği	2,55	0,618	-	-	-
Yakın oluşu	2,71	0,752	-	-	-
Seçimlerimde daha özgür olmam	2,59	0,584	-	-	-
Planlı bir yerde boş zamanımı değerlendirebilmek	2,77	0,530	-	-	-
Benim için önemli bir yer olması	2,55	-	0,640	-	-
Beni doğaya bağlaması	3,32	-	0,796	-	-
Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirilebilmek	3,30	-	0,510	-	-
Doğaya saygı duymayı öğrenme	3,45	-	0,440	-	-
Günlük rutinlerden kurtulma	3,48	-	-	0,393	-
Diğer insanlardan ayrı ailemle baş başa olma fırsatı sağlaması	2,83	-	-	0,662	-
Küçük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunmak	3,19	-	-	0,684	-
Beni eski günlere götürmesi	2,40	-	-	-	0,489
Çocuklarımla iyi zaman geçirmesi	2,37	-	-	-	0,577
Doğal alanlar hakkında bilgi edinme	3,14	-	-	-	0,412
VARYANS %		6,35	5,96	3,89	2,92
ALFA α		0,86	0,77	0,61	0,46
ARİTMETİK ORTALAMA		2,87	3,34	3,33	2,87

1: Etkisiz, **2:** Az Etkili, **3:** Etkili, **4:** Oldukça Etkili, **5:** Çok Etkili.

KımlıFVI: Alanın Konumu, **KımlıFVII:** İçsellik, **KımlıFVIII:** Paylaşılan Tenhalık.

3.4. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi

Bu çalışmada, 30 adet kentsel rekreatyon alanı memnuniyet kriteri değerlendirmeye alınmıştır (Çizelge 5). Bu kentsel rekreatyon alanı memnuniyet kriterlerinden en çok etkili olanlar; kolay ulaşılabilirliği, yakın oluşu ve küçük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunmak olarak sıralanırken, en az etkili olanlar; basit bir yaşama sahip olma hissini vermesi, diğer bütün insanların bakışlarından uzak olmak ve farklı deneyimler denemek olarak sıralanmaktadır. Çizelge 5’de görüldüğü üzere kentsel rekreatyon alanı memnuniyet kriterlerini % 61 varyansla açıklayan VII faktör bulunmuştur ancak VI. ve VII. Faktörlerin güvenirlik derecesi düşük olduğu için değerlendirmeye alınmamışlardır. I. Faktör % 13 varyansla açıklanmakta ve

Cronbach's alpha'sı 0,82'dir. Hesaplanan alpha değeri bu faktörün yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. I. Faktöre 5 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri sessizlik başlığı altında toplanmalarıdır. II. Faktör % 10 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,84'dür. Buna göre II. Faktör de yüksek derecede güvenilir. II. Faktöre 8 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri içsellik başlığı altında toplanmalarıdır. III. Faktör % 10 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,82'dir. Buna göre III. Faktör de yüksek derecede güvenilir. III. Faktöre 4 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri doğal çevre özellikleri başlığı altında toplanmalarıdır. IV. Faktör % 10 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,78'dir. Buna göre IV. Faktör oldukça güvenilir. IV. Faktöre 6 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri sosyalleşme başlığı altında toplanmalarıdır. V. Faktör % 7 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,72'dir. Buna göre V. Faktör de oldukça güvenilir. V. Faktöre 3 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri kaçış başlığı altında toplanmaktadır. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden en çok etkili olan ise kaçış başlığı altında toplanan Faktör V'dir.

Çizelge 5. Kentsel Rekreasyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi.

Kentsel Rekreasyon Alanı Memnuniyet Kriterleri	Art. Ort.	Kem FI	Kem FII	Kem FIII
Basit bir yaşama sahip olma hissini vermesi	2,02	0,627	-	-
Doğa ile birlikte tek başına olma duygusunu geliştirmek	2,13	0,635	-	-
Yalnız olma ve yalnızlığı tecrübe etme	2,30	0,648	-	-
Diğer bütün insanların bakışlarından uzak olmak	2,04	0,655	-	-
İnsanlardan duyduğum yerleri tecrübe etmek	2,18	0,613	-	-
Diğer insanlardan ayrı ailemle baş başa olma fırsatı sağlaması	2,10	-	0,342	-
Benim için önemli bir yer olması	2,10	-	0,522	-
Beni doğaya bağlaması	2,12	-	0,551	-
Beni eski günlere götürmesi	2,19	-	0,535	-
Az para ile çok eğlenmek	2,21	-	0,491	-
Seçimlerimde daha özgür olmam	2,18	-	0,512	-
Planlı bir yerde boş zamanımı değerlendirebilmek	2,25	-	0,705	-
Doğaya saygı duymayı öğrenme	2,20	-	0,548	-
Güzel görüntülerden yararlanabilmesi	2,30	-	-	0,762
Görölmeye değer manzara ve eşsiz yerleri görme	2,07	-	-	0,789
Değişik manzaralar görme	2,09	-	-	0,787
Sessizlik ve huzur	2,62	-	-	0,574
VARYANS %		13,27	10,80	10,59
ALFA α		0,82	0,84	0,82
ARİTMETİK ORTALAMA		2,18	2,21	2,31

1: Etkisiz, **2:** Az Etkili, **3:** Etkili, **4:** Oldukça Etkili, **5:** Çok Etkili

KemFI: Sessizlik, **KemFII:** İçsellik, **KemFIII:** Doğal Çevre Özellikleri,

Çizelge 5 (Devamı). Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi.

Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyet Kriterleri	Art. Ort.	Kem FIV	Kem FV	Kem FVI	Kem FVII
Boş zamanlarını geçirebilecekleri alanları test etmek	2,22	0,435	-	-	-
Yeni insanlarla tanışmak	2,13	0,628	-	-	-
Değişik tipte insanları görmek	2,34	0,703	-	-	-
Kalabalık bir ortamda vakit geçirmek	2,36	0,727	-	-	-
Arkadaşlarıyla karşılaşmak	2,60	0,671	-	-	-
Yakın oluşu	2,70	0,445	-	-	-
Günlük rutinlerden kurtulma	2,63	-	0,515	-	-
Yaşam ve hayat üzerine düşünmeye neden olması	2,34	-	0,557	-	-
Düşünmek ve problemleri çözmek için olanak sağlaması	2,54	-	0,682	-	-
Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirebilmek	2,41	-	-	0,407	-
Kolay ulaşılabilirliği	2,88	-	-	0,863	-
Küçük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunmak	2,64	-	-	-	0,498
Farklı deneyimleri denemek	2,06	-	-	-	0,825
VARYANS %		10,25	7,38	4,89	4,19
ALFA α		0,78	0,72	0,26	0,21
ARİTMETİK ORTALAMA		2,40	2,57	2,70	2,39

1: Etkisiz, **2:** Az Etkili, **3:** Etkili, **4:** Oldukça Etkili, **5:** Çok Etkili

KemFIV: Sosyalleşme, **KemFV:** Kaçış.

3.5. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörlerinin Belirlenmesi

Bu çalışmada, 22 adet kırsal rekreatyon alanı memnuniyetsizlik kriteri değerlendirilmeye alınmıştır (Çizelge 6). Bu kırsal rekreatyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinden en çok etkili olanlar; tuvalet, su, masa, vb. eksikliği, tuvalet kirliliği ve alışveriş olanaklarının eksikliği olarak sıralanırken en az etkili olanlar; trafik gürültüsü, çok fazla kuralların olması ve alandaki görevlilerin tavrı olarak sıralanmaktadır. Çizelge 6’da görüldüğü üzere kırsal rekreatyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerini % 64 varyansla açıklayan 5 faktör bulunmuştur. I. Faktör % 16 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,86’dır. Hesaplanan alpha değeri bu faktörün yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. I. Faktöre 6 adet kırsal rekreatyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreatyon alanı

memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri bilgi eksikliği başlığı altında toplanmaktadır. II. Faktör % 14 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,84'dür. Buna göre II. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. II. Faktöre 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri kalabalık başlığı altında toplanmaktadır. III. Faktör % 13 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,81'dir. Buna göre III. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. III. Faktöre 6 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri bakım başlığı altında toplanmaktadır. IV. Faktör % 11 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,70'dir. Buna göre IV. Faktör oldukça güvenilirdir. IV. Faktöre 3 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri yönetim başlığı altında toplanmalarıdır. V. Faktör % 8 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,65'dir. Buna göre V. Faktör de oldukça güvenilirdir. V. Faktöre 2 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri altyapı başlığı altında toplanmalarıdır. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden en çok etkili olan ise altyapı başlığı altında toplanan Faktör V'tir.

Çizelge 6. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörlerinin Belirlenmesi.

Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Kriterleri	Art. Ort.	Kıms FI	Kıms FII	Kıms FIII	Kıms FIV	Kıms FV
Tuvaletin yeri, çeşmenin yeri gibi alandaki kullanımlar hakkında haberdar olamama	2,40	0,490	-	-	-	-
Alandaki görevlilerin tavrı	2,24	0,625	-	-	-	-
Bilgi alacak görevliye ulaşma zorluğu	2,54	0,668	-	-	-	-
Can ve mal güvenliği eksikliği	2,27	0,729	-	-	-	-
Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği	2,38	0,702	-	-	-	-
Çok pahalı oluşu	2,56	0,676	-	-	-	-
Parkı diğer kullananlarla problemler yaşamak	2,40	-	0,660	-	-	-
Birçok başka insan duymak	2,34	-	0,819	-	-	-
Birçok başka insan görmek	2,40	-	0,819	-	-	-
Çok fazla kömür, kül ve mangal ateşi görmek	2,75	-	0,540	-	-	-
Yürüyüş yollarının kalabalıklığı	2,25	-	0,650	-	-	-
Çöp görmek	2,78	-	-	0,742	-	-
Yol bakımsızlığı	2,66	-	-	0,638	-	-
Trafik gürültüsü	2,01	-	-	0,621	-	-
Tuvalet kirliliği	2,95	-	-	0,695	-	-
Yeterli miktarda çöp kutusunun olmaması	2,74	-	-	0,457	-	-
Tuvalet, su, masa, vb. eksikliği	3,26	-	-	0,525	-	-
İyi bir yönetim izlerine rastlanmaması	2,47	-	-	-	0,661	-
Çok fazla kuralların olması	2,06	-	-	-	0,549	-
Vakit geçirilecek bir yer ve uğraş bulamama	2,29	-	-	-	0,538	-
Otopark eksikliği	2,79	-	-	-	-	0,667
Alışveriş olanaklarının eksikliği	2,80	-	-	-	-	0,715
VARYANS %		16,21	14,98	13,71	11,04	8,52
ALFA α		86,89	84,80	81,07	70,74	65,39
ARİTMETİK ORTALAMA		2,53	2,60	2,87	2,46	2,93

1: Etkisiz, **2:** Az Etkili, **3:** Etkili, **4:** Oldukça Etkili, **5:** Çok Etkili
KımsFI: Bilgi Eksikliği, **KımsFII:** Kalabalık, **KımsFIII:** Bakım,
KımsFIV: Yönetim, **KımsFV:** Alt Yapı.

3.6. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörlerinin Belirlenmesi

Bu çalışmada, 23 adet kentsel rekreatyon alanı memnuniyetsizlik kriteri değerlendirmeye alınmıştır (Çizelge 7). Bu kentsel rekreatyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinden en çok etkili olanlar; tuvalet kirliliği, çöp

görmek ve tuvalet, su, masa, vb. eksikliği olarak sıralanırken en az etkili olanlar; çok sayıda fiziksel yapı görmek (köprüler, binalar, vb.), çok fazla kömür, kül ve mangal ateşi görmek), birçok başka insan görmek ve çok fazla kuralların olması olarak sıralanmaktadırlar. Çizelge 7’de görüldüğü üzere kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerini % 57 varyansla açıklayan 4 faktör bulunmuştur. I. Faktör % 20 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,87’dir. Hesaplanan alpha değeri bu faktörün yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. I. Faktöre 9 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri altyapı başlığı altında toplanmaktadır. II. Faktör % 13 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0.68’ dir. Buna göre II. Faktör oldukça güvenilirdir. II. Faktöre 5 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri bakım başlığı altında toplanmaktadır. III. Faktör % 12 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,81’dir. Buna göre III. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. III. Faktöre 4 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri kalabalık başlığı altında toplanmaktadır. IV. Faktör % 11 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,78’dir. Buna göre IV. Faktör oldukça güvenilirdir. IV. Faktöre 5 adet kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri yönetim başlığı altında toplanmalarıdır. Bu kentsel rekreasyon

alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden en çok etkili olan ise bakım başlığı altında toplanan Faktör II'dir.

Çizelge 7. Kentsel Rekreasyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörlerinin Belirlenmesi.

Kentsel Rekreasyon Alanı Memnuniyetsizlik Kriterleri	Art. Ort.	Kems FI	Kems FII	Kems FIII	Kems FIV
Yeterli miktarda çöp kutusunun olmaması	2,78	0,593	-	-	-
Tuvalet, su, masa, vb. eksikliği	2,88	0,643	-	-	-
Çok fazla kömür, kül ve mangal ateşi görmek	2,21	0,577	-	-	-
Vakit geçirilecek bir yer ve uğraş bulamama	2,52	0,668	-	-	-
Tuvaletin yeri, çeşmenin yeri gibi alandaki kullanımlar hakkında haberdar olamama	2,43	0,697	-	-	-
Otopark eksikliği	2,64	0,613	-	-	-
Alışveriş olanaklarının eksikliği	2,69	0,682	-	-	-
Can ve mal güvenliği eksikliği	2,53	0,430	-	-	-
Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği	2,45	0,608	-	-	-
Çok sayıda fiziksel yapı görmek (Köprüler, binalar, vb.)	2,13	-	0,621	-	-
Çöp görmek	2,94	-	0,826	-	-
Yol bakımsızlığı	2,84	-	0,687	-	-
Trafik gürültüsü	2,75	-	0,680	-	-
Tuvalet kirliliği	3,25	-	0,508	-	-
Parkı diğer kullananlarla problemler yaşamak	2,64	-	-	0,657	-
Birçok başka insan duymak	2,47	-	-	0,801	-
Birçok başka insan görmek	2,36	-	-	0,813	-
İyi bir yönetim izlerine rastlanmaması	2,63	-	-	0,441	-
Çok fazla kuralların olması	2,36	-	-	-	0,577
Alandaki görevlilerin tavrı	2,67	-	-	-	0,548
Bilgi alacak görevliye ulaşma zorluğu	2,68	-	-	-	0,500
Yürüyüş yollarının kalabalıklığı	2,44	-	-	-	0,508
Çok pahalı oluşu	2,66	-	-	-	0,780
VARYANS %		20,12	13,03	12,25	11,87
ALFA α		0,87	0,68	0,81	0,78
ARİTMETİK ORTALAMA		2,64	2,84	2,60	2,62

1: Etkisiz, 2: Az Etkili, 3: Etkili, 4: Oldukça Etkili, 5: Çok Etkili

KemsFI: Alt Yapı, **KemsFII:** Bakım, **KemsFIII:** Kalabalık, **KemsFIV:** Yönetim.

3.7. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sosyalleşme (KımfII) ve kendini keşfetme (KımfIV), kullanıcı özelliklerine göre en çok değişimi göstermektedirler (Çizelge 8). Daha yaşlı olan kullanıcılar Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde sosyalleşme (KımfII) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmektedirler. Bununla beraber eğitim seviyesi düşük ve alana ilk defa gelen kullanıcılar sosyalleşme (KımfII) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Eğitim seviyesi düşük, küçük gruplardan oluşan kullanıcılar kendini keşfetme (KımfIV) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Eğitim seviyesi düşük olan kullanıcılar kendini tanıma (KımfI) ve alanın konumu (KımfVI) faktörlerinden daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Alanda fazla zaman geçiren kullanıcılar doğal çevre özellikleri (KımfIII) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden içsellik (KımfVII), macera (KımfV) ve paylaşılan tenhalık (KımfVIII) ile kullanıcı özellikleri arasında bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Çizelge 8. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi.

Kırsal Rek. Alanı Memnuniyet Faktörleri	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Gelir Durumu	Yaşadığı Yer	Alanda Geçirdikleri Zaman	Geliş Sıklığı	Grup Büyüklüğü
Kendini Tanıma (KimFI)	-0,07	0,03	-0,25***	0,38	-0,06	0,02	-0,11	-0,02
Sosyalleşme (KimFII)	-0,12	0,15*	-0,22**	0,07	-0,08	-0,00	-0,16*	-0,06
Doğal Çevre Özellikleri (KimFIII)	-0,05	-0,10	-0,01	0,12	0,05	0,16*	-0,02	-0,01
Kendini Keşfetme (KimFIV)	0,00	0,01	-0,20**	0,05	-0,05	-0,02	-0,12	-0,14*
Macera (KimFV)	-0,10	-0,02	-0,09	0,12	-0,05	0,03	-0,01	-0,02
Alanın Konumu (KimFVI)	-0,09	-0,00	-0,13*	0,10	-0,07	-0,02	-0,12	-0,13
İçsellik (KimFVII)	0,02	0,06	-0,09	0,11	-0,04	0,11	-0,07	-0,09
Paylaşılan Tenhalık (KimFVIII)	-0,04	-0,09	-0,06	0,01	-0,09	0,13	-0,07	-0,00

*p≤0,05, **p≤0,01, ***p≤0,001

3.8. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyet Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kentsel rekreatyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI) ve içsellik (KemFII), kullanıcı özelliklerine göre en çok değişimi göstermektedirler (Çizelge 9). Eğitim seviyesi düşük olan kullanıcılar Düzce İnönü Parkı'nda sessizlik (FI) faktöründen daha memnun olduklarını

belirtmektedirler. Buna karşılık alana ilk defa gelen kullanıcılar ise sessizlik (KemFI) faktöründen diğer kullanıcılara göre memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim seviyesi düşük ve alanda fazla zaman geçiren kullanıcılar içsellik (KemFII) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Alanda fazla zaman geçiren kullanıcılar doğal çevre özellikleri (KemFIII) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Eğitim seviyesi düşük olan kullanıcılar sosyalleşme (KemFIV) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Daha yaşlı olan kullanıcılar kaçış (KemFV) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmektedirler.

Çizelge 9. Kentsel Rekreatasyon Alanı Memnuniyet Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi.

Kentsel Rek. Alanı Memnuniyet Faktörleri	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Gelir Durumu	Yaşadığı Yer	Alanda Geçirdikleri Zaman	Geliş Sıklığı	Grup Büyüklüğü
Sessizlik (KemFI)	0,01	0,09	-0,16**	0,02	0,05	0,12	0,16**	-0,02
İçsellik (KemFII)	-0,01	0,10	-0,21**	0,07	0,00	0,17**	0,12	0,02
Doğal Çevre Özellikleri (KemFIII)	0,10	0,04	-0,09	-0,01	0,04	0,14*	0,07	0,00
Sosyalleşme (KemFIV)	-0,02	0,06	-0,18**	-0,01	0,01	0,09	0,00	0,04
Kaçış (KemFV)	0,06	0,14*	-0,07	0,10	0,03	0,08	0,09	-0,05

*p≤0,05, **p≤0,01, ***p≤0,001

3.9. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden yönetim (KımsFIV) ve kalabalık (KımsFII), kullanıcı özelliklerine göre en çok değişimi göstermektedirler (Çizelge 10). Erkek olan ve kırsal yerde yaşayan kullanıcıların sayısı arttıkça Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde yönetim (KımsFIV) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır. Bununla beraber alana ilk defa gelen, küçük gruplardan oluşan kullanıcıların sayısı arttıkça yönetim (KımsFIV) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır. Kırsal yerde yaşayan, alana ilk defa gelen, küçük gruplardan oluşan kullanıcıların sayısı arttıkça kalabalık (KımsFII) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır. Kırsal yerde yaşayan kullanıcıların sayısı arttıkça bilgi eksikliği (KımsFI) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır. Küçük gruplardan oluşan kullanıcıların sayısı arttıkça bakım (KımsFIII) ve alt yapı (KımsFV) faktörlerinden olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır.

Çizelge 10. Kırsal Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kırsal Rek. Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Gelir Durumu	Yaşadığı Yer	Alanda Geçirdikleri Zaman	Geliş Sıklığı	Grup Büyüklüğü
Bilgi Eksikliği (KımsFI)	-0,01	0,00	-0,09	-0,07	-0,14*	0,03	-0,09	-0,13
Kalabalık (KımsFII)	-0,07	0,03	0,06	0,08	-0,17**	-0,09	-0,15*	-0,26***
Bakım (KımsFIII)	0,04	-0,01	0,04	0,00	-0,03	0,01	-0,10	-0,18**
Yönetim (KımsFIV)	-0,16*	-0,05	-0,09	0,01	-0,18**	0,05	-0,15*	-0,16**
Alt Yapı (KımsFV)	-0,07	0,09	-0,03	0,08	-0,06	0,03	-0,09	-0,14*

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

3.10. Kentsel Rekreatyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kentsel rekreatyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri ile kullanıcı özellikleri arasında fazla ilişkiye rastlanılmamıştır (Çizelge 11). Alana birden fazla gelen kullanıcıların sayısı arttıkça İnönü Parkı'nda alt yapı (KımsFI) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır. Bunun yanı sıra kentsel rekreatyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden bakım (KımsFII), kalabalık (KımsFIII), yönetim (KımsFIV) ile kullanıcı özellikleri arasında bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Çizelge 11. Kentsel Rekreasyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kırsal Rek. Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Gelir Durumu	Yaşadığı Yer	Alanda Geçirdikleri Zaman	Geliş Sıklığı	Grup Büyüklüğü
Alt Yapı (KemsFI)	-0,04	0,02	0,01	0,05	-0,08	0,02	0,18**	-0,07
Bakım (KemsFII)	-0,00	0,11	-0,08	0,05	-0,02	-0,01	0,05	-0,00
Kalabalık (KemsFIII)	0,05	0,04	-0,02	0,02	0,00	0,01	0,08	-0,03
Yönetim (KemsFIV)	-0,09	-0,01	-0,04	-0,01	-0,03	0,02	0,09	-0,02

*p≤0,05, **p≤0,01, ***p≤0,001

3.11. Alanlara Göre Memnuniyet Farkları

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri arasındaki farkları ortaya koymak için Tukey testi kullanılarak ANOVA analizi yapılmış ve Çizelge 12'deki sonuçlara ulaşılmıştır. Memnuniyet üzerinde kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden kendini tanıma (KımFI) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI), içsellik (KemFII) ve doğal çevre özellikleri (KemFIII) faktörlerine göre daha etkilidir. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sosyalleşme (KımFII) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI) ve içsellik (KemFII) faktörlerine göre daha etkilidir. Yine kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden doğal çevre özellikleri (KımFIII) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI), içsellik

(KemFII), doğal çevre özellikleri (KemFIII), sosyalleşme (KemFIV) ve kaçış (KemFV) faktörlerine göre daha etkilidir. Ayrıca kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden kendini keşfetme (K1mFIV) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI), içsellik (KemFII), doğal çevre özellikleri (KemFIII), sosyalleşme (KemFIV) ve kaçış (KemFV) faktörlerine göre daha etkilidir. Bunun yanı sıra kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden macera (K1mFV) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI), içsellik (KemFII), doğal çevre özellikleri (KemFIII) ve kaçış (KemFV) faktörlerine göre daha etkilidir. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden alanın konumu (K1mFVI) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI), içsellik (KemFII), doğal çevre özellikleri (KemFIII) ve sosyalleşme (KemFIV) faktörlerine göre daha etkilidir. Yine kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden içsellik (K1mFVII) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI), içsellik (KemFII), doğal çevre özellikleri (KemFIII), sosyalleşme (KemFIV) ve kaçış (KemFV) faktörlerine göre daha etkilidir. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden paylaşılan tenhalık (K1mFVIII) faktörü belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sessizlik (KemFI), içsellik (KemFII), doğal çevre özellikleri (KemFIII), sosyalleşme (KemFIV) ve kaçış (KemFV) faktörlerine göre daha etkilidir.

Çizelge 12. Alanlara Göre Memnuniyet Farkları

Kırsal Rekreasyon Alanı Memnuniyet Faktörleri No	Kentsel Rekreasyon Alanı Memnuniyet Faktörleri No	Aritmetik Ortalama Farkı
KımF1	KemF1	0.45***
	KemFII	0.42***
	KemFIII	0.33*
KımFII	KemF1	0.36**
	KemFII	0.33*
KımFIII	KemF1	1.54***
	KemFII	1.51***
	KemFIII	1.42***
	KemFIV	1.33***
	KemFV	1.16***
KımFIV	KemF1	0.86***
	KemFII	0.83***
	KemFIII	0.74***
	KemFIV	0.65***
	KemFV	0.48***
KımFV	KemF1	0.60***
	KemFII	0.57***
	KemFIII	0.48***
	KemFV	0.39**
KımFVI	KemF1	0.68***
	KemFII	0.65***
	KemFIII	0.56***
	KemFIV	0.47***
KımFVII	KemF1	1.15***
	KemFII	1.12***
	KemFIII	1.02***
	KemFIV	0.93***
	KemFV	0.76***
KımFVIII	KemF1	1.14***
	KemFII	1.11***
	KemFIII	1.02***
	KemFIV	0.93***
	KemFV	0.76***
F		51.77***

*p≤0,05, **p≤0,01, ***p≤0,001

KımF1: Kendini Tanıma,
KımFII: Sosyalleşme,
KımFIII: Doğal Çevre Özellikleri,
KımFIV: Kendini Keşfetme,
KımFV: Macera,
KımFVI: Alanın Konumu,
KımFVII: İçsellik,
KımFVIII: Paylaşılan Tenhalık.

KemF1: Sessizlik,
KemFII: İçsellik,
KemFIII: Doğal Çevre Özellikleri,
KemFIV: Sosyalleşme,
KemFV: Kaçış.

3.12. Alanlara Göre Memnuniyetsizlik Farkları

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri arasındaki farkları ortaya koymak için Tukey testi kullanılarak ANOVA analizi yapılmış ve Çizelge 13'deki sonuçlara ulaşılmıştır. Memnuniyetsizlik üzerinde kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden yönetim (KımsFIV) faktörü, belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden bakım (KemsFII) faktörüne göre daha az etkilidir. Ayrıca kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden altyapı (KımsFV) faktörü, belirlenen kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden kalabalık (KemsFIII) faktörüne göre daha etkilidir.

Çizelge 13. Alanlara Göre Memnuniyetsizlik Farkları

Kırsal Rekreasyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri No	Kentsel Rekreasyon Alanı Memnuniyetsizlik Faktörleri No	Aritmetik Ortalama Farkı
KımsFIV	KemsFII	-0.37*
KımsFV	KemsFIII	0.33*
F		4.40***

*p≤0,05, **p≤0,01, ***p≤0,001

KımsFIV:Yönetim,

KımsFV: Alt Yapı.

KemsFII: Bakım,

KemsFIII: Kalabalık.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Kırsal ve kentsel rekreasyon alanlarındaki kullanıcı memnuniyetlerinin belirlenmesinin hedeflendiği bu çalışmada, kırsal rekreasyon alanına örnek alan olarak seçilen Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri ve kentsel rekreasyon alanına örnek alan olarak seçilen Düzce İnönü Parkı'nın kullanıcıları, kullanıcıların yoğunlukları, katıldıkları faaliyetleri, kullanıcıların beklentileri, memnuniyetleri ve memnuniyetsizlikleri belirlenmiştir.

Çizelge 2'de görüldüğü üzere, kırsal rekreasyon alanı olarak seçilen Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde deneklerin çoğunluğunun kadın, 26-40 yaşlarında, üniversite mezunu, 500-800 YTL gelirli, kentte yaşayan, alanda 5 saatten fazla zaman geçiren, alana ayda bir, 3-5 kişilik grupla gelen kişiler olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra kentsel rekreasyon alanı olarak seçilen Düzce İnönü Parkı'nda deneklerin çoğunluğu erkek, 19-25 yaşlarında, lise mezunu, 0-500 YTL gelirli, kentte yaşayan, alanda 1-3 saat arası kalan, 15 günde bir, 3-5 kişilik gruplarla gelen kişilerdir. Görüldüğü üzere, kırsal ve kentsel rekreasyon alanı kullanıcılarının özellikleri arasında bazı farklar bulunmaktadır. Kırsal rekreasyon alanını kullananların, kentsel rekreasyon alanını kullananlara göre daha yüksek yaşam standardına sahip oldukları görülmektedir.

Çizelge 3'de görüldüğü üzere, yapılan çalışmada kırsal rekreasyon faaliyetlerine katılım ile kentsel rekreasyon faaliyetlerine katılım arasında her

iki alanda da temiz hava almak ve rahatlamak yoğun olarak yapılan faaliyetlerdir. Ancak piknik yapmak, kitap okumak, doğal bir çevreyi keşfetmek ve oyun oynamak kırsal rekreasyon alanlarında tercih edilirken kentsel rekreasyon alanlarında tercih edilmemektedir. Diğer taraftan kentsel rekreasyon alanları, kırsal rekreasyon alanlarından farklı olarak geçiş amaçlı kullanımlara olanak sağlamaktadırlar. Buradan da anlaşıldığı üzere, kırsal alan ile kentsel alan rekreasyon faaliyetleri arasında genel olarak benzerlikler gözlemlenmektedir. Ancak alan özelliklerinden kaynaklanan farklılıklar da göze çarpmaktadır.

Çizelge 4’de görüldüğü üzere, kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterleri anlamlı 8 faktörde toplanmıştır. Bu faktörleri aritmetik ortalamaları dikkate alınarak etki oranlarına göre; doğal çevre özellikleri (KımfIII), içsellik (KımfVII), paylaşılan tenhalık (KımfVIII), kendini keşfetme (KımfIV), alanın konumu (KımfVI), macera (KımfV), kendini tanıma (KımfI) ve sosyalleşme (KımfII) faktörleri olarak sıralamak mümkündür.

Kırsal rekreasyon alanında memnuniyet faktörlerini belirlemek üzere Dawson, Newman ve Watson (1997), Newman ve Dawson (1998) çalışmalar yapmışlar ve bu çalışmaların sonucunda Dawson, Newman ve Watson (1997)’ a göre, kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterleri psikolojik, sosyal, yalnızlık/tenhalık, ruhsal, keşif, ilham, fiziksel ve sosyolojik, beceriler ve doğal çevre olmak üzere 9 faktörde toplanmaktadır, yine Newman ve Dawson (1998)’ a göre kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterleri keşif, uzaklık, sade yaşam, doğal çevre, paylaşılan tenhalık, ruhsal, kırsal alan seyahat becerileri, kendini keşfetme ve macera olmak üzere 9 faktörde toplanmaktadır.

Bu çalışmadaki kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri ile diğer araştırmacıların kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri arasında benzerliklere rastlanılmaktadır. Bu da çalışmada seçilen kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinin doğruluğunu kanıtlamaktadır.

Ancak farklı alan özelliklerine göre memnuniyet faktörlerinin önem derecesi sıraları değişmektedir. Yani Bolu Gölcük Ormaniçi Dinlenme Yeri memnuniyet faktörlerinden doğal çevre özellikleri (KımfIII) en önemli kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörü iken Newman ve Dawson (1998)' a göre kırsal alanlarında keşif en önemli kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörüdür. Diğer taraftan Newman ve Dawson (1998)' a göre en düşük önem derecesine sahip kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörü macera iken örnek kırsal rekreasyon alanında sosyalleşme (KımfII) faktörü macera (KımfV) faktöründen daha düşük önem derecesine sahiptir.

Çizelge 5'de görüldüğü üzere, kentsel rekreasyon alanı memnuniyet kriterleri anlamlı 5 faktörde toplanmıştır. Bu faktörleri aritmetik ortalamaları dikkate alınarak etki oranlarına göre; kaçış (KemFV), sosyalleşme (KemFIV), doğal çevre özellikleri (KemFIII), içsellik (KemFII) ve sessizlik (KemFI) faktörleri olarak sıralamak mümkündür. Buna göre kentsel rekreasyon alanlarında memnuniyeti arttıran faktörlerin başında kaçış (KemFV) ve sosyalleşme (KemFIV) faktörleri gelmektedir. Dolayısıyla insanlar gün içinde kentlerin gürültü, kalabalık, karmaşa, trafik, iş, stres, vb. yoğunluklarından kaçmak ve kent yaşamının baskısından kurtulmak için kent parklarına gelmekte ve insanlarla ilişkilerini geliştirmek, sosyalleşme isteği içinde olmaktadır. Diğer taraftan kentsel rekreasyon alanı memnuniyet

faktörlerinden içsellik (KemFII) ve sessizlik (KemFI) faktörleri memnuniyete en az etkisi olan faktörlerdir. Kentte yaşayanlar gittikçe yalnızlaşmaları nedeniyle sosyalleşme faktörünün içsellik ve sessizlik faktörüne göre memnuniyete daha etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 6'da görüldüğü üzere, kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterleri anlamlı 5 faktörde toplanmıştır. Bu faktörleri aritmetik ortalamaları dikkate alınarak etki oranlarına göre; alt yapı (KımsFV), bakım (KımsFIII), kalabalık (KımsFII), bilgi eksikliği (KımsFI) ve yönetim (KımsFIV) faktörleri olarak sıralamak mümkündür.

Kırsal rekreasyon alanında memnuniyetsizlik faktörlerini belirlemek üzere Dawson, Newman ve Watson (1997), Newman ve Dawson (1998) çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmaların sonucunda Dawson, Newman ve Watson (1997)' a göre, kırsal alan memnuniyetsizlik kriterleri kullanıcı ve yönetim etkileri, kullanıcı–kullanıcı karşılaşmaları olmak üzere 2 faktörde toplanmaktadır. Yine Newman ve Dawson (1998)' a göre, kırsal alan memnuniyetsizlik kriterleri görsel kirlilik etkisi, kalabalık konuları, bilgi yayımı ve idare etkileri olmak üzere 4 faktörde toplanmaktadır.

Bu çalışmadaki kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri ile diğer araştırmacıların kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri arasında benzerliklere rastlanılmaktadır. Bu da çalışmada seçilen kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinin doğruluğunu kanıtlamaktadır. Ancak bu çalışmadaki kırsal rekreasyon alanının alt yapı faktörlerinin etki oranları yüksek olmasından dolayı, alt yapı ayrı bir memnuniyetsizlik faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ancak farklı alan özelliklerine göre memnuniyetsizlik faktörlerinin önem derecesi sıraları değişmektedir. Yani Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri memnuniyetsizlik faktörlerinden alt yapı (KımsFV) en önemli kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörü iken, Newman ve Dawson (1998)' a göre kırsal rekreasyon alanlarında görsel kirlilik etkisi en önemli kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörüdür. Diğer taraftan Newman ve Dawson (1998)' a göre en düşük önem derecesine sahip kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörü idare etkileri iken, bu çalışma alanında da yönetim (KımsFIV) faktörü daha düşük önem derecesine sahiptir.

Çizelge 7'de görüldüğü üzere, kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterleri anlamlı 4 faktörde toplanmıştır. Bu faktörleri aritmetik ortalamaları dikkate alınarak etki oranlarına göre; bakım (KemsFII), alt yapı (KemsFI), yönetim (KemsFIV) ve kalabalık (KemsFIII) faktörleri olarak sıralamak mümkündür. Buna göre kentsel rekreasyon alanlarında memnuniyetsizliği arttıran faktörlerin başında bakım (KemsFII) ve altyapı (KemsFI) faktörleri gelmektedir. Yani yapılan çalışmada kentsel rekreasyon alanlarında bakım yetersizliği ve alt yapı eksikliği (yeterli sayıda çöp kutusu, tuvalet, masanın olmayışı, güvenlik eksikliği) faktörleri memnuniyetsizliği arttırmaktadır. Tantan (1996), Sıvalıoğlu (1997), Onat (1998), Kart (2002), Güngör (2002), Topalfakıoğlu (2002) araştırmalarında; kentsel alanlardaki parklarda çöp kutusu, tuvalet, oturma grubu, güvenlik eksikliklerinin ve bakım yetersizliğinin parkta kullanıcıların memnuniyetlerini azalttığını belirtmektedirler. Diğer taraftan kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik

faktörlerinden yönetim ve kalabalık faktörleri memnuniyetsizliğe en az etkisi olan faktörlerdir.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri kullanıcı özellikleriyle az da olsa değişmektedir (Çizelge 8). Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerine kullanıcı özelliklerinden sırasıyla eğitim seviyesi, yaş, alanda geçirdikleri zaman, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü etkilidir. Burns, Graefe, Absher ve Titre (1998) yaptıkları çalışmada kırsal alanda memnuniyete yaş, grup büyüklüğü gibi kullanıcı özelliklerinin etkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Çizelge 8’de görüldüğü üzere, kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri üzerinde en fazla etkisi olan kullanıcı özelliği eğitim seviyesidir. Kullanıcıların eğitim seviyesi düştükçe sırasıyla örnek kırsal rekreasyon alanındaki kendini tanıma (KımFI), sosyalleşme (KımFII), kendini keşfetme (KımFIV) ve alanın konumuyla (KımFVI) ilgili olan memnuniyet faktörleri artmaktadır. Bunun nedeni, eğitim seviyesi yüksek olan kullanıcıların yeteneklerini kullanma ve onları geliştirme, sosyal ilişkiler kurma isteklerinde olmaları ve alanda bunlara olanak bulamamalarından kaynaklanmaktadır. Kullanıcıların yaşları arttıkça örnek kırsal rekreasyon alanındaki sosyalleşme (KımFII) memnuniyet faktörü artmaktadır. Bunun nedeni, yaşlıların zamanla yalnızlaşması ve bu yüzden sosyal ilişkiler kurma isteklerinin artmasından kaynaklanmaktadır. Kullanıcılardan alana ilk defa gelenlerin sayısı arttıkça örnek kırsal rekreasyon alanındaki sosyalleşme (KımFII) memnuniyet faktörü de artmaktadır. Bu da kullanıcıların alana geliş amaçlarının başında sosyal ilişkiler kurma olduğunu göstermektedir. Kullanıcıların alanda geçirdikleri

zaman arttıkça örnek kırsal rekreasyon alanındaki doğal çevre özellikleri (KımfIII) memnuniyet faktörü de artmaktadır. Bu da kullanıcıların alanın doğal güzelliklerini tam olarak algılayabilmeleri ve doğa ile iç içe olabilmeleri için alanda uzun vakit geçirmeleri gerektiğini göstermektedir. Kullanıcıların alana geldikleri grup büyüklüğü azaldıkça, örnek kırsal rekreasyon alanındaki kendini keşfetme (KımfIV) memnuniyet faktörü de artmaktadır. Bu da alana gelen büyük grupların doğa ile birlikte tek başına olma ve düşünme beklentilerinin olmadığını, alana gelen küçük grupların doğa ile birlikte tek başına olma ve düşünme beklentileri içerisinde olduğunu göstermektedir.

Kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri de kullanıcı özellikleriyle az da olsa değişmektedir (Çizelge 9). Kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerine kullanıcı özelliklerinden sırasıyla eğitim seviyesi, alanda geçirdikleri zaman, yaş ve geliş sıklığı etkili olmaktadır. Hutchison ve Fidel (1984), Hutchison (1987), Joardar (1989) yaptıkları çalışmalarda; kent parklarında memnuniyete yaş, eğitim seviyesi gibi kullanıcı özelliklerinin etkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Çizelge 9’da görüldüğü üzere, kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri üzerinde en fazla etkisi olan kullanıcı özelliği eğitim seviyesidir. Buna göre kullanıcıların eğitim seviyesi düştükçe, sırasıyla örnek kentsel rekreasyon alanındaki sessizlik (KemFI), içsellik (KemFII) ve sosyalleşme (KemFIV) memnuniyet faktörleri artmaktadır. Bunun nedeni eğitim seviyesi düşük olan kullanıcıların alandan beklentilerinin daha az olması ve sessiz bir ortamda doğa ile iç içe sosyal ilişkiler kurma isteklerinde olmalarından kaynaklanmaktadır. Kullanıcıların alanında geçirdikleri zaman arttıkça,

sırasıyla örnek kentsel rekreasyon alanındaki içsellik (KemFII) ve doğal çevre özellikleri (KemFIII) memnuniyet faktörleri de artmaktadır. Bu da kent yaşamının yoğunluğundan kaçan kullanıcıların kentsel rekreasyon alanında geçirdikleri zaman süresi arttıkça, kent yaşamının baskısından uzak doğa ile iç içe ve doğal çevrenin özelliklerinden yararlanmaktan memnun olduklarını göstermektedir. Kullanıcıların yaşları arttıkça, örnek kentsel rekreasyon alanındaki kaçış (KemFV) memnuniyet faktörü de artmaktadır. Bu da yaşlı kullanıcıların bu alanı kent yaşamının yoğunluğundan kaçma ve düşünmeye olanak sağlaması nedeniyle tercih ettiklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca alana birden fazla gelen kullanıcıların sayısı arttıkça, örnek kentsel rekreasyon alanındaki sessizlik (KemFI) memnuniyet faktörü artmaktadır. Bu da kullanıcıların alana geliş amaçlarının başında sessiz ortamda vakit geçirmek olduğunu göstermektedir.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri kullanıcı özellikleriyle az da olsa değişmektedir (Çizelge 10). Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerine kullanıcı özelliklerinden sırasıyla grup büyüklüğü, yaşadığı yer, geliş sıklığı ve cinsiyet etkili olmaktadır. Burns, Graefe, Absher ve Titre (1998) yaptıkları çalışmada kırsal rekreasyon alanında memnuniyete, kullanıcı özelliklerinden grup büyüklüğünün etkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Bowes ve Dawson (1998) ise yaptıkları çalışmada, alana geliş sıklığının kullanıcıların alandaki sorunlara ve kalabalığa olan toleranslarını azalttığını belirtmişlerdir.

Çizelge 10'da görüldüğü üzere, kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri üzerinde en fazla etkisi olan kullanıcı özelliği ise

grup büyüklüğüdür. Buna göre insanların grup büyüklükleri azaldıkça, sırasıyla örnek kırsal rekreasyon alanındaki kalabalık (KımsFII), bakım (KımsFIII), yönetim (KımsFIV) ve alt yapı (KımsFV) memnuniyetsizlik faktörleri artmaktadır. Bunun nedeni, alana daha kalabalık gelen kullanıcıların birbirleriyle olan ilişkilerinden dolayı çevrelerine olan ilgilerinin azalmasından kaynaklanmaktadır. Bu yüzden küçük grupla gelen kullanıcılar, alanın bakım, yönetim ve alt yapı sorularının farkına daha çok varmaktadırlar. Alana gelen kullanıcılardan kırsal alanda yaşayanların sayısı arttıkça, sırasıyla örnek kırsal rekreasyon alanındaki kalabalık (KımsFII), yönetim (KımsFIV) ve bilgi eksikliği (KımsFI) memnuniyetsizlik faktörleri artmaktadır. Bu da insanların kentlerde gün içerisinde sorunlar içinde yaşamaları ve bu tür alanlara özlem duymaları nedeniyle bu tür alanlarda daha az toleranslı olduklarını göstermektedir. Alana ilk kez gelen kullanıcıların sayısı arttıkça, sırasıyla örnek kırsal rekreasyon alanındaki yönetim (KımsFIV) ve kalabalık (KımsFII) memnuniyetsizlik faktörleri de artmaktadır. Bu da her ne kadar alana ilk kez gelen kullanıcıların alanda sosyalleşme beklentileri olsa da, örnek kırsal rekreasyon alanındaki kullanım yoğunluğunun fazlalığı, bu beklentileri karşılamamanın yanında sorunlara da neden olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca alana gelen erkek kullanıcıların sayısı arttıkça örnek kırsal rekreasyon alanındaki yönetim (KımsFIV) memnuniyetsizlik faktörü de artmaktadır. Bunun nedeni de, alanda oluşan sorunu yaşayan kitle olmasına rağmen Türk kültüründe sorunu çözen erkek olduğundan, erkek kullanıcılar, örnek alandaki sorunların çözümünü alandaki yönetimde aramakta ve etkin bir yönetim birimi bulamamalarından kaynaklandığını belirtmektedirler.

Kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri kullanıcı özellikleri pek değişmemektedir (Çizelge 11). Kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerine kullanıcı özelliklerinden sadece geliş sıklığı etkili olmaktadır.

Çizelge 11’de görüldüğü üzere, kullanıcılar alana birden fazla geldikçe, örnek kentsel rekreasyon alanındaki alt yapı (KemsFI) memnuniyetsizlik faktörü artmaktadır. Bunun nedeni, kullanıcıların alana geliş sıklığı arttıkça, her keresinde ihtiyaçlarının değişmesi, alanda daha çok şey denemeleri ve alanda neyin aksayıp neyin aksamadığını görmelerinden kaynaklanmaktadır.

Çizelge 12’de görüldüğü üzere, kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri birbirinden farklıdır. Her iki alanda da görülen doğal çevre özellikleri memnuniyet faktörü ve içsellik memnuniyet faktörü katılımcılar tarafından farklı değerlendirilmektedir. Kullanıcılar kırsal rekreasyon alanındaki doğal çevre özellikleri (KımfIII) memnuniyet faktöründen kentsel rekreasyon alanındakine (KemFIII) göre daha fazla etkilendiklerini belirtmişlerdir. Bunun nedeni kullanıcıların kırsal rekreasyon alanlarında kentsel rekreasyon alanlarına oranla daha fazla ve daha etkileyici doğal çevre özellikleri beklentisi içinde olmalarından kaynaklanmaktadır. Yine görüldüğü üzere, kullanıcılar kırsal rekreasyon alanındaki içsellik (KımfVII) faktöründen kentsel rekreasyon alanındakine (KemFII) göre daha fazla memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bunun nedeni ise kullanıcıların kırsal rekreasyon alanlarında kentsel

rekreasyon alanlarına oranla doğa ile daha fazla iç içe olma beklentisi içinde olmalarından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 13’de görüldüğü üzere, kentsel ve kırsal rekreasyon alanlarında birbiriyle örtüşen memnuniyetsizlik faktörlerinin arasında istatistiksel olarak anlamsal bir fark görülmemektedir. Ancak kırsal rekreasyon alanı için bilgi eksikliği (KımsFI) memnuniyetsizlik faktörü, kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden ayrı bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun nedeni de örnek kırsal rekreasyon alanında bilgi edinilebilecek bir birimin olmaması ve bunun sonucunda ortaya çıkan sorunlardan kaynaklanmaktadır.

Bütün bu sonuçlar ışığında araştırmanın varsayımları aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır:

Varsayım 1: Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedirler. Bu çalışmada, kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinin kullanıcı özellikleri ile değişim gösterdikleri kısmen doğrulanmıştır. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerine yaş, eğitim seviyesi, alanda geçirdikleri zaman, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü kullanıcı özellikleri etki göstermektedir. Kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerine yaş, eğitim seviyesi, alanda geçirdikleri zaman ve geliş sıklığı kullanıcı özellikleri etki göstermektedir.

Varsayım 2: Kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedirler. Bu çalışmada, kırsal ve kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinin kullanıcı özellikleri ile değişim gösterdikleri kısmen doğrulanmıştır. Kırsal rekreasyon

alanı memnuniyetsizlik faktörlerine cinsiyet, yaşadığı yer, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü kullanıcı özellikleri etki göstermektedir. Kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerine sadece geliş sıklığı kullanıcı özelliği etki göstermektedir.

Varsayım 3: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri arasında fark bulunmaktadır. Bu araştırmada, kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri arasında fark olduğu doğrulanmıştır.

Varsayım 4: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri arasında fark bulunmaktadır. Bu araştırmada, kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri ile kentsel rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri arasında fark olduğu doğrulanmamıştır.

Sonuç olarak alan özelliklerine bağlı olarak kullanıcı beklentilerinde farklılıklar gözlemlenmektedir. Bu nedenle rekreasyon alanlarının planlanmasında planlanacak alanın kaynak özellikleri dikkate alınarak planlama kararları alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- AKESEN, A., 1978. Türkiye’de Ulusal Parkların Açık hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın No: 262. İstanbul.
- ALTAN, T., 1986. Kırsal Rekreasyon Alan Planlaması. Ç.Ü. Ziraat Fakültesi. Peyzaj Mim. Böl. Ders Notları. No:12. Adana.
- ALTINÇEKİÇ, H., ERDÖNMEZ, İ.M.Ö., 2001. Ulus Parkı’nda Kullanıcı Açısından Peyzaj Değerlendirmesi. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi. Seri: A, Cilt: 51, Sayı: 2. İstanbul.
- ANONİM, 1990. Satisfaction. Webster’s Ninth New Collegiate Dictionary. Merriam-Webster Inc., Publishers. Springfield, Mass.
- ARAN, S., 1970. Ege ve Akdeniz Şeridindeki Rekreasyonel Gelişmeleri Tabiatı Koruma ve Peyzaj Açısından Kritiği. Türkiye Tabiatını Koruma Cemiyeti Yayınları No: 13. Ankara.
- ARKON, C., GÜNDÜZ, O., 1976. Turan’ın Rekreasyon ve Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma. Peyzaj Mimarlığı Dergisi. Sayı:1. Ankara.
- BOWES, S., C.P., DAWSON, 1998. Watercraft User Motivations, Perceptions of Problems, and Preferences for Management Action: Comparisons Between Three Levels of Past Experience. . Proceeding of The 1998 Northeastern Recreation Research

Symposium. Northeastern Forest Experiment Station, GTR/NE-255. pp: 149-155

BULTENA, G.L., KLESSING, L.L., 1969. Satisfaction in Camping: A Conceptualization and Guide to Social Research. *Journal of Leisure Research*, V:1, pp:348-354.

BURNS, R.C., GRAEFE, A.R., TITRE J.P., 1996. An Assessment of Customer Satisfaction At A U.S. Army Corps of Engineers Water-Based Recreation Area: The Case of Lake Sakakawea, North Dakota. *Proceedings of The 1996 Northeastern Recreation Research Symposium*. New York. GTR-NE-232. pp:72-76.

BURNS, R.C., GRAEFE, A.R., TITRE, J.P., 1997. Customer Satisfaction At U.S. Army Corps of Engineers-Administered Lakes: A Compilation of Two Years of Performance Data. *Proceedings of The 1997 Northeastern Recreation Research Symposium*. New York. GTR-NE-241. pp:12-13.

BURNS, R.C., GRAEFE, A.R., ABSHER, J.D., TITRE, J., 1998. Water-Based Recreationists' Attitudes Regarding Customer Satisfaction: Differences Between Selected Market Segments. *Proceedings of The 1998 Northeastern Recreation Research Symposium*. New York. GTR-NE-255. pp:166-171.

CONFER, J.J., KERSTETTER, D.L., CONFER, C.W., BRICKER, K.S., 1996. Were Did You Learn That? An Examination of Visitors' Historical Frame of Reference and The Relationship to Attitudes

About Authenticity and Satisfaction. Proceedings of The 1996 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-232. pp: 131-133.

COTTRELL, S.P., BRICKER, K.A., 1996. Diary of a South Pacific Journey to Tahiti: An Exploratory Assessment of Trip Satisfaction. Proceedings of The 1996 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-232. pp:275-278.

ÇAĞLAR, T., 1998. Toplu Konut Alanlarında Açık Alanların Kullanıcı Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi: Ataşehir Örneği. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

DAWSON, C.P., NEWMAN, P., WATSON, A., 1997. Cognitive Dimensions of Recreational User Experiences in Wilderness: An Exploratory Study in Adirondack Wilderness Areas. Proceedings of The 1997 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-241. pp:257-259.

DAWSON, C.P., ORESKES, R., KACPRZYNSKI, F., MORE, T., 2001. Visitor Satisfaction: Backcountry and Wilderness Users In The White Mountain National Forest. Proceedings of The 2001 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-289. pp:144-152.

DPT, 2001. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara.

DÜZCE VALİLİĞİ, 2004. Düzce'nin Tarihi ve Coğrafyası.
<http://www.duzce.gov.tr>

EROĞLU, E., 2004. Düzce Kenti Açık ve Yeşil Alanlarındaki Bazı Bitki ve Bitki Gruplarının Mevsimsel Değişim Potansiyelinin Bitkisel Tasarım Yönünden İncelenmesi. A.İ.B.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Düzce.

GRAEFE, A.R., ABSHER, J.D., BURNS, R.C., 2000. Monitoring Visitor Satisfaction: A Comparison of Comment Cards and More In-Depth Surveys. Proceedings of The 2000 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-276. pp:265-269.

GÜLEZ, S., 1990. Ormaniçi Rekreyasyon Potansiyelinin Saptaması İçin Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi. Seri: A, Cilt: 40, Sayı: 2. İstanbul.

GÜNGÖR, N., 2002. Yıldız Parkın'da Kullanıcıların Memnuniyet Derecelerinin Değerlendirilmesi. İÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

HUTCHISON, R., FIDEL, K., 1984. Mexican-American Recreation Activities: A Reply to Mc Millen, Journal of Leisure Research. V:16 (4), pp:344-349.

- HUTCHISON, R., 1987. Ethnicity and Urban Recreation: Whites, Blacks and Hispanic in Chicago's Public Parks, *Journal of Leisure Research*, V:19(3), pp:205-222.
- JOARDAR, S.D., 1989. Use and Image of Neighborhood Parks a Case of Limited Resources, *Environment and Behavior*. V:21(6), pp:734-762.
- İKİNCİ, N., 2000. The Flora of Gölcük Area (Bolu). A.İ.B.U. Graduate School of Natural Science. (MSc). Bolu.
- KALIPSIZ, A., 1981. İstatistik Yöntemler. İ.Ü. Orman Fak. Yayınları. Yayın No: 2837. İstanbul.
- KART, N., 2002. Emirgan Parkı'nda Kullanıcı Memnuniyet Derecelerinin Değerlendirilmesi. İÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- KESİM, G.A., 1996. Düzce Kenti Açık ve Yeşil Alan Sorunları ve Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. A.İ.B.Ü. Yayınları No:5. Bolu.
- KNOPF, R.C., 1982. Management Problems in River Recreation: What River Floaters are Telling Us. *Naturalist*, V:33(2), pp: 231-255.
- KOÇ, N., ŞAHİN, Ş., 1999. Kırsal Peyzaj Planlaması. A.Ü. Ziraat Fakültesi Ders Kitabı No: 463. Ankara.
- KORKMAZ, N., 2001. Nallıhan-Hoşbebe Ormanı Dinlenme Yerinin Rekreasyon Kaynaklarının Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma.

A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

KUVAN, Y., 1997. Balıkesir Yöresindeki Orman Rekreasyon Kaynaklarının
Yönetimi, Sorunları ve Çözüm Yolları. İ.Ü. Fen Bilimleri
Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı. İstanbul.

MPAYHGM, 2002. T.C. Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı
Genel Müdürlüğü, Gölcük Ormanı İç Dinlenme Yeri, Revizyon
Plan Raporu. Bolu.

MPGM, 1998. T.C. Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel
Müdürlüğü, “Ormanı İç Dinlenme Yerleri”, Hizmet İç Eğitim
Programı. Muğla

MPGM, 2003. Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü İnternet
Sayfası. <http://www.ogm.gov.tr>.

MTA, 1983. Bolu ve Yakın Çevresinin Yerbilim Sorunları ve Muhtemel
Çözümleri.

MÜDERRİSOĞLU, H., 2002. Açık Hava Rekreasyonunda Taşıma
Kapasiteleri- Rekreasyonel Kullanım İlişkilerinin İncelenmesi.
İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi. İstanbul.

NASUH, D., 1993. Kent Parklarının Nitelikleri ve Ankara Örneğinde
İrdelenmesi. A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı
Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

NEWMAN, P., DAWSON, C.P., 1998. The Human Dimensions of The
Wilderness Experience in The High Peaks Wilderness Area.

Proceedings of The 1998 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-255 pp:122-128.

OGM, 1989. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Plan Raporu. Bolu

OĞUZ, D., 1998. Kent Parkı Kavramı Yönünden Ankara Kent Parklarının Kullanım Olgusu Üzerinde Bir Araştırma. A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi. Ankara.

ONAT, F., 1998. Yeşil Alan Kullanıcılarının Memnuniyet Derecelerinin Değerlendirilmesi: Beşiktaş İlçesi Örneği. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

ÖZBEK, R., 1998. Modern ve Geleneksel Yerleşimlerde Konut ve Yakın Çevresindeki Kullanıcı Memnuniyetinin Ataşehir ve Kuzguncuk Örneğinde Değerlendirilmesi. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

ÖZKAN, B., 2001 Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. E.Ü. Ziraat Fak. Ders Notları. İzmir.

ÖZYUVACI, N., 1999. Meteoroloji ve Klimatoloji. İ.Ü. Orman Fak. Yayın No: 460. ISBN: 975-404-544-5. İstanbul.

PETERSON, G.L., 1974. Evaluating the Quality of the Wilderness Environment: Congruence Between perception and aspiration. Environment and Behavior, V:6, pp:169-193.

- STANKEY, G.H., 1972. A Strategy for the Definition and Management of Wilderness Quality. In: Krutilla, J.V. ed. Natural Environments: Studies in Theoretical and Applied Analysis. Baltimore: Johns Hopkins University Press, pp:169-193.
- SIVALIOĞLU, P., 1997. Kadıköy İlçesi'ndeki Semt Parkları ve Sahil Dolgu Alanlarından Kullanıcıların Memnuniyet Derelerinin Değerlendirilmesi. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- TANTAN, B., 1996. Açık Mekan Kullanımı ile Kullanıcı İsteklerinin İrdelenmesi, Kuruçeşme Cemil Topuzlu Kıyı Parkı Örneği. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- TAPTAN, M., 1996. Kentleşme ve Kentlileşme Üzerine, Yapı Dergisi.
- TOPALFAKIOĞLU, G.C., 2002. Üsküdar İlçesi'ndeki Yeşil Alanların Kullanımının ve Kullanıcı Memnuniyet Derecelerinin Değerlendirilmesi: Büyük Çamlıca Korusu, Fethi Paşa Korusu ve Doğancılar Parkı. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- TÜRKOĞLU, H., 1993. İstanbul'da Kullanıcının Yaşadığı Konutu ve Konut Çevresini Değerlendirmesi. Mimari ve Kalite Arayışları Sempozyumu. İstanbul
- UZUN, G., 1987. Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Ders Kitabı No:48. Adana.

YÜCEL, F., 1998. İstanbul Çevresindeki Ormanların Rekreatif Potansiyellerinin Saptanması. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

WESTBROOK, R.A., 1987. Product/Consumption-Based Affective Responses and Postpurchase Processes. Journal of Marketing Research, V:24, pp:258-270.

EKLER

EK.2. Anket Formu

1- Cinsiyetiniz?

1a- Bay 2b- Bayan

2- Kaç yaşındasınız?

1a- 0-18 2b- 19-25 3c- 26-40 4d- 41-60 5e- 60 ve üstü

3- Eğitim Durumunuz?

1a- Okur yazar değil 2b- İlköğretim mezunu 3c- Lise mezunu
4d- Üniversite mezunu 5e- Yüksek lisans ve üstü

4- Aylık ortalama geliriniz?

1a- 0-500 milyon 2b- 500-800 milyon 3c- 1-1.5 milyar 4d- 2 milyar ve üstü

5- Yaşadığınız yer?

1a- Köy 2b- Kasaba 3c- Kent

6- Bu parkta yaptığınız faaliyetleri sıklık olarak değerlendiriniz

	Hiç	Orta	Sık	Oldukça Sık	Çok Sık
1- Yürüyüş yapmak					
2- Koşu yapmak					
3- Spor yapmak					
4- Bisiklete binmek					
5- Balık tutmak					
6- Dinlenmek					
7- Temiz hava almak					
8- Rahatlamak					
9- Gezip görmek					
10- Manzara seyretmek					
11- Piknik Yapmak					
12- Kitap okumak					
13-Günlük rutinlerden kurtulmak					
14- Doğal bir çevreyi keşfetmek					
15- Doğa ile birlikte tek başına olmak					
16- Diğer insanlarla birlikte olmak					
17- Geçiş amaçlı					
18- Oyun oynamak					
19- Yemek yemek					

7- Bu parkta ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

1a- 1 saatten az 2b- 1-3 saat 3c- 3-5 saat 4d- 5 saatten fazla

8- Bu ve benzeri alanlara geliş sıklığınız nedir?

1a- İlk defa 2b- 15 günde bir 3c- Ayda bir
4d- 3 ayda bir 5e- 6 ayda bir 6f- yılda birden az

9- Bu parka geldiğiniz grup büyüklüğünüz?

1a- Tek başına 2b- 2 kişi 3c- 3-5 kişi
4d- 5-10 kişi 5e- 10-15 kişi 6f- 15 ve üzeri

10- Bu alanda memnuniyetinizi etkileyen kriterlerin etki derecesini işaretleyiniz?

	Etkisiz	Az Etkili	Etkili	Oldukça Etkili	Çok Etkili
1-Güzel görüntülerden yararlanabilmesi					
2-Görölmeye değır manzara ve eşsiz yerleri görme					
3-Değışik manzaralar görme					
4-Sessizlik ve huzur					
5-Macera ve keşif duygusu					
6-Kişinin bedensel yeterliliğinin deneyebilmesi					
7-İnsan yapısı izlerde uzak bir çevre oluşu hissi					
8-İnsanlardan uzak oluşu					
9-Basit bir yaşama sahip olma hissini vermesi					
10-Fiziksel sağık ve egzersiz olanağı sağlaması					
11-Günlük rutinlerden kurtulma					
12-Günlük ihtiyaçları kolaylaştırma					
13-Diğır insanlardan ayrı ailemle baş başa olma fırsatı sağlaması					
14-Küçük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunmak					
15-Hayat hakkında heyecan duymak					
16-Doğa ile birlikte tek başına olma duygusunu geliştirmek					
17-Benim için önemli bir yer olması					
18-Beni doğaya bağlaması					
19- Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirebilmek					
20-Beni eski günlere götürmesi					
21-Kendi kendine yeterli olma duygusunu geliştirmek					
22-Seyahat becerilerini geliştirmek					
23-Bir hedefe yolculuk yapmayı ve başarılı bir şekilde geri dönmeyi öğrenmek					
24-Kendine güven duygusunu geliştirmek					
25-Kendi becerilerini ve bilgilerini diğırleriyle paylaşmak					
26-Boş zamanlarını geçirebilecekleri alanları test etmek					
27-Kendini keşfetmek					
28-Yaşam ve hayat üzerine düşünmeye neden olması					
29-Düşünmek ve problemleri çözmek için olanak sağlaması					
30-Yalnız olma ve yalnızlığı tecrübe etme					
31-Yaratıcılık becerisini harekete geçirmeye neden olması					
32-Diğır bütün insanların bakışlarından uzak olmak					
33-İnsanlardan duyduğum yerleri tecrübe etmek					
34-Daha sonra başkalarına anlatacak bir hikayeye sahip olmak					
35-Bir yeri tecrübe eden ilk insanmış gibi hissetmek					
36-Yeni insanlarla tanışmak					
37-Değışik tipte insanları görmek					
38-Kalabalık bir ortamda vakit geçirmek					
39-Arkadaşlarımla karşılaşmak					
40-Çocuklarımla iyi zaman geçirmesi					
41-Farklı deneyimleri denemek					
42-İnsanlara kendini gösterebilmek					
43-Para harcamak					
44-Az para ile çok eğlenmek					
45-Kolay ulaşılabilmesi					
46-Yakın oluşu					
47-Seçimlerimde daha özgür olmam					
48-Planlı bir yerde boş zamanımı değerlendirebilmek					
49-Doğal alanlar hakkında bilgi edinme					
50-Doğaya saygı duymayı öğrenme					

11- Bu alanda memnuniyetsizliğinizi etkileyen unsurların etki derecesini işaretleyiniz?

	Etkisiz	Az Etkili	Etkili	Oldukça Etkili	Çok Etkili
1-Çok sayıda fiziksel yapı görmek (Köprüler, binalar, vb.)					
2-Çöp görmek					
3-Yol bakımsızlığı					
4-Trafik gürültüsü					
5-Tuvalet kirliliği					
6-Parkı diğer kullananlarla problemler yaşamak					
7-Birçok başka insan duymak					
8-Birçok başka insan görmek					
9-İyi bir yönetim izlerine rastlanmaması					
10-Çok fazla kuralların olması					
11-Yeterli miktarda çöp kutusunun olmaması					
12-Tuvalet, su, masa, vb. eksikliği					
13-Çok fazla kömür, kül ve mangal ateşi görmek					
14-Vakit geçirilecek bir yer ve uğraş bulamama					
15-Tuvaletin yeri, çeşmenin yeri gibi alandaki kullanımlar hakkında haberdar olamama					
16-Otopark eksikliği					
17-Alışveriş olanaklarının eksikliği					
18-Alandaki görevlilerin tavrı					
19-Bilgi alacak görevliye ulaşma zorluğu					
20-Can ve mal güvenliği eksikliği					
21-Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği					
22-Yürüyüş yollarının kalabalıklığı					
23-Çok pahalı oluşu					

13- Bu alandan olan genel memnuniyetinizin miktarını işaretleyiniz.

- 1a- Hiç memnun değilim 2b- Az memnunum 3c- Memnunum
 4d- Oldukça memnunum 5e- Çok memnunum